Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера дениз ● ШОАТТА, 14 ИЮЛЬ, 1979 ШУ. ● № 84 (6059). ● Мах 2 кепиг.

Итлагlча пятилетка дьълагlча шера, бlарччача пятилетка заданеш йиза кхоачашъяре довхий декхараш тlаийцад Нохч - Гlалгlайчен промышленни предприятеш, гlишлошьечен транспортнин организацей къахьегамхоша. Хlара балха ди белхалдаккхара шоай кьишари мизи нхо ца беш болх беш ба уж. «Тlехьабуевраш боецаш lе болх» яхача инициативагlа шерре социалистически яхь йоаржаьъча республикерча промышленноста болхлоша 101,8 процент кхоачашьъий продукци мокхала яккхара ах шера план. Арехийца товарни продукци совха ялх бетта арахийцачул дикка дукхагlа я.

Вай мехки халкъа боахаме массаза а хиннад яхье хьалхалаттараши дlадоладаь дика гlулакх къоабалдаь хьаллоацаш. В. И. Ленина дlадехаш хиннад производство дlахо дегlайоаляре, къахьегама овсарле лакхъяра лоатта-

ХЬАЛХАЛАТТАРИЙ ХЬОКХАМ

беча къовсаме. «хьалхалаттарашкара lомалуш болча дукхачарех ког гlортолга елга», В. И. Ленин ваь 110 шу дузача денга иттлагlча пятилетка задаш кхоачашъяра вай мехка хьалха латтача предприятей коллективаша дlайолаь инициатива чlоагlа раьза болаш хьаллоацай вай республикерча эзараш болча болхлоша, гlишлоихоша, транспортникаша. Доккхий декхараш тlо а нийца, цар дош денцад пхе шера план 22 апрелага кхоачаьъе. Чlоагlа нийса да дукхача партийнин профсоюзнин организацеша цу дезача цlея сийне яьржача яхье хьалхалаттарий опыт шерра йоаржаяр, из балха юкъекхувлар. Хlара коллективерра йоаржаяр, из балха юкъекхувлар. Хlара коллективе хиланза дартдоаца хlама а хинна дlаьита деза из гlулакх.

Дукха ха йоцаш кепатеха арабаьннача «Идеологически, политико - кхетама болх дlахо тоабарах» болча КПСС ЦК соцам тlа йоах: «Социалистически яхье кхетам балара йолча торонех, къахьегам вlаштlехьбоккхара йолча прогрессивни формаех биззагlа пайда эца беза промышленносте, юрта боахаме, гlишлошьечи, транспорте». Уж декхараш толамца кхоачашдара боккха лоаркlам болаш я пятилетке, социалистически яхье хьалха а латташ болхло яхача цlера сий лакха лоаттадеча болхлой опыт. Хьинаро къахьегарца хьокхи а телиш, керда котановаш яхара оарцагlбоах яхье хьалхалаттарашца шоашта лелла къахьегаш бола новкъостий. Цар шоай сийлен декхар доархl къахьегама овсарле, производстве аффективности балха дикали лакхъяра беррига болхлой оарцагlа бахар.

Хьамсара баьччи В. И. Ленин ваь 110 шу дузача денга пхе шера план кхоачашъяра шоаш тlаийца декхараш хlанзлехьа тlехкховчаш а дь тlайоагlачо пятилетка чохlанзлехьа тlехкховчаш а дь тlайоагlачо пятилетка чохlанзлехьа тlехкховчаш а дь тlайоагlачо пятилетка чотах къахьегаш бlаьш болхлой, итташ бригадаш я республика халкъа боахаме. Царех ба Грозненски швейни производственни объединенера барзкъаш доахараш Ш. А. Хумидов, А. Х. Исаев, В. Ф. Ильина, Г. Ахриева цlерагlа «Электроинструмент» заводера прессовщица Дехкильгова Леила, лекальщик Котиев Ахьмад, литейщик Махлоев Мухарбик, токарь, СССР Лакхехьарча Совета депутат Дзармотов Муса, кхы дукхаьбараш. Пхе шера план хlанзлехьа дика тlехкхоачашьъяьча бригадашта юкъе я Старогрозненски УБР Г. А. Шулянина, Нохч-Гlалгlай гlишлошьеча управленерча А.-Г. Цечоева кулгалду бригадаш, кхыбараш. Уж санна бараш дукха ба «Красный молот», «Пищемаш», «Трансмаш», «Автоспецоборудование» яхача опытно - экспериментальни заводашка, республика кхы дукхача участкашка.

Уж кердача иоталонашка кхувлаш доаа керттердар да шоай къахьегам, социалистически яхь цар кхетамца вlаштlехьъяккхар, «Профессех дикагlаар», «Брак йоацаш продукци кийчъер», «Дикагlола мастер» яха а кхыйола а социалистически яхье формаш юкъехувлийт цар шоаш къахьегаш болча участкашка. Iндивиси техникаиен каратlдаьннарех, кердача техниках, технологех биззаа пайда ийбу, тlатlертта къовсам лоаттабу къахьегама дисциплина чlоагlъяра, брак йоацаш продукци кийчъярах юха де деза болхаш ца кийсдалийтара. Лоацца аьтта, производстве, юкъарча балха тlа, быте, социалистически яхье хьокхам телаш ба боахло яхача цlера сий лакха лоаттадеш бараш. Тlехьабусариш шоашта тlехьаккебара эшаш дола гlо-новкъостал ду цар, дикагlйола опыт дег раьза долаш дlайоавийт, кагирхоита бола хьехамчаш а хинна дlааттаб уж. Овсаре къахьегарал совгlа, шоаш кийчъю продукци дикен тlехдикен хара хилийтац.

Уж санна барий мугlараш шердара мел эша хьилаш хlара предприяте, организаце долаш да. В. И. Ленина керда общество хьалъеча чlоагlа лоархlаш баьб масала бокхачча пиза. Цу низах ког гlортолга а ец, яьхад ас, вай дlахьалхашкахьа ахар нах дукхагlа юкъеозаш а толамегlа а хилийта йиш я. Уж дешаш хаддаиза дага лоаттаде деза яхье хьалхалаттарий мугlараш шердара бола лоархlаме болх тесса лелобеча «Металлист», Карабулакски рудии йоаца материалаш арахецача, цементни заводий, кога гlирс беча фабрика, «Чечингсельстрой» аьшкабетона конструкцей завода кулгалхоша, общественни организацеша. Дикагlчар хьокхамах, хьалхалаттарий масалах беркат даргхилар дика кхета а деш, из боах цlенхаштта тоабе декхарийла ба уж.

Хlара дийнахьа яхье баьннача болхдоша доахача толамий итогаш ерсйола гlулакх вlаштlехьдаккха деза профсоюзни организацеша. Денна социалистически яхья итогаш яра даькъера йовиха опыт lоаль дукха коллективаш я республике. Из шерра шоай балха юкъейоолае еза ерригача предприятешен организацешен. Цу гlулакха бокхха аьттув, болаш я цох кoг гlортолга е езаш а я «Хlара балха денна — дикала Знак» яха химмкий инициатива.

Ерригача цехий, участкай, сменай, бригадий кулгалхой декхарийла ба хlанале дикъ шера е пятилетка заданеш кхоачашъяьча, хаддаиза яхье хьалхалаттача болхлой опыт шерагlа йоарже, толамегlа, прогрессивнигlа бола методаш, къахьегама овсарле, кийчъеча продукце дикал лакхъяра тlаерзаь йола мероприятеш, вердадараш сихагlа производствана юкъехувла.

Пайда эцанза йола торонаш кхоачамаш гуча а доалаш, уж производствана юкъехувлара, балха тlа нийслуш дола кхоачамбоацараш ма могга сихагlа дlадохара болхлой, инженерно - технически болхахой оарцагlбаха декхарийла я общественни организацеи, халкъа тlахьожама группаш. Къахьегамен производственни дисциплина телхаерацца, брак ерацца цlенхаштта къовсам лоаттабе беза.

Яхье хьалхалаттарий хьокхамаш массанахьа дlа а довзийташ, шоай декхараш тlехкхоачашдеш бараштa материальни моральни стимулироваи е еза. Керттера декхар сених латт аьлча, из латт В. И. Ленин ваь 110 шу дузача денна даха ца доагlера пакъадахара яхье баьнарий мугlараш шерде дезаи хилларах. Хlара болхлочун сийлен декхар да ше тlаийца декхараш толамца кхоачашдарал совгlа, уж тlехкхоачаш а дар.

Кхашкара балхаш лаьгl ма далийта, ахархо!

Дерригa балхаш — цхьатарра

Ипатовций методагlа ялат чуэцара - транспортни комплекс вlашагlа а елла свябенна ялат чуэцаш ба хlана Надтеречни района «Калаусский» совхоза кхаш леладераш.

Комплексе массехк звено я, иштта: ялат чуэцара, кхин чох чукъадохара, лаьтто ахара, шоалагlа юа культураш дlаера, кхы тойпа болхаш чакхдахара вlашагlъекха. Цу хьисапе болх вlаштlехьбаккхаро йиш хулийт ялат графикагlа лаьрхlа хиначул сихагlен цlенагlен чуйна а пул тlехьагlо ду балхаш чакхдаха а.

Хьалта кlаи мукхи 3602 гектара тlо кхебир совхоза къахьегамхоша укх шера. Цунах 2315 гектара тlара ялат чудераьдаь дааьккхад. Из болх беш совхоза 15 комбайн я.

Мукх а кlа а дегlадоагlача хана йоачан йоаллаш къа лаьттар «Калаусский» совхоза лаьтташ укхача иттиге. Из бахьан долаш хьалхо санна боарамагlа лакха тlадаьннадац ялат. Цудукха из ма хулла лохагlа хьакха гlерташ къахьег комбайнераша, хьайбашта дукхагlа ча Iалаандар духьа.

Ялат оардаш боахача комбайнерашта юкъе лъраьча социалистически яхье хьалха ва Эдилсултанов Хас - Махьмад. Сатессача дена боад къоалабаллалца къахьегаш балха нормаш юкъера лаьрхlача 200—250 процент кхоачашью цо хlара дийнахьа. Хьокхамашьа диллача, вуз дукха тlехьа па бусаш къахьег яхье шоалагlчен кхоалагlчен моттагашка болча Закалов Сулейманов Холодков Николас. Цара чlаьта кхай тlера хьатта ялат дlанхухьаш массарел дикагlа хьокхаюаш гойташ болх беча шоферий Мутукаев Юсупеи Маликошвили Сергеен гlина къахьегама сийлеп Цlе байрахх хьалхьхийтай совхоза контора хьалхашка. Цар хьаннала беча балхах, дувцаш я «Молни» а. Овсаре къахьегарах тlаиалехьа массехказа ахчан премеш а ецнай цара.

Комбайнаш ялат чуйна йоаллане а цар моттиг кхаш чах мукъадоахача звенее дlалоац, цунна тlехьа араболл лаьтта оахар, тlаккха доахьара шоалагlа юа культураш дlаюаш бола звено.

Цаlи эхи эзар гектар лаьтта чах мукъадаьккхад совхоза механизатораша хlаналеи. Чи кени и тохаш 210 тонн lалашдаьд.

Лаьтта 900 гектар аьхадаьккхад. Цунах 245 гектара тlа доакъара хьаниlаш дlайийнай. Хlьата ерригаш а 600 гектара тlа дlайоргlолаш я уж.

Иштта, ялат ма могга сихагlен цlенагlен чуйна йиш хулийта ерриг тоpoнаш оарцагlъаьха, кхет-кхета йоачаш йоланлаь кхай тlа болх бе йиш йолаш енача ханах бикка пайда эца гlертам тlаrеllа болх беш ба укх денoшка цу боахача къахьегамхой.

Х. МАГОМЕТОВ.

СУРТАШ ТlА: 1. «Калаусский» совхое ялат чуэцаш да; 2. Кхаш чах мукъадоахаш ба механизатораш; 3. Лаьтта ма хулла сихагlа оахаш ба.

С.-А. АСХАБОВА сурташ.

Толам баькхарашца НИЙСЛЕ!

Ипатовций методаь ялат чуэцара болх дикагlа машта вlаштlехьбаккха беза хьахьеккар Наурски района В. И. Ленина цlерагlча колхоза кхаш леладераша. Укхаза вlашагlьелла хиннача ялат-чуэцара транспортни комплексе ерригача звеноша, цхьатерра дика, бара болаш болх бир, къахьегама овсарле денгара денга лакх а еш. Хий дуллача кхашкара ялат чуэцара гlулакх тlадчалча йоахха опыт йолча комбайнера СОЛНЫШКИН Григоре цу боахама массерел а дукхагlа ялат аьрдер. Яхье хьалхара моттиг цунца чуэсаш хlара дийнахьа балха нормаш цкъеи эзазон кхоачашъеш къахьингар колхоза дикагlчарех цаl волча комбайнера ПОПЛУТИН Владимира.

Ялат массерал а сихагlен цlенагlен чуйна даькхача боахамех цаl — «Терский» совхоз. Боккхача сехьердемца хьожаш бар районе цу боахама сий долча комбайнера КАГЕРМАНОВ Махьмада боча балхага, доахача толамашка. Заденн 15 йолаш хlара дийнахьа 25 гектара тlера совгlа а ялат чуэц цо.

Кхай тlара хьатта аьрда ялат дlахухьаш дика болх беш белгалваьлар «Терский» совхоза шофер АЛИЕВ Тепсу. Нормаш дикка тlехкхоачаш а еш хlара дийнахьа 60—70 тонн ялат дlахьара цо кьатта.

Кlи-марса - 78 котало хькха химначе «Россия» яхача колхоза комбайнера НОВОСЕЛОВ Николая укх шера а геттара овсаре къахьийгар. Ялат чуэцара нормаш 2—2,5-эза кхоачашйора цо хlара дийнахьа.

Ялат чуэцеш дикагlа болх бечар опыт — республика беррига ялат кхедераша. Ялат толамца чуйица декхара дерриге низаш оарцагlде!

Іаламо беркат совдоах

Иттлагlча пятилетка дьълагlча шера дика болх беш ба «Грознефтегаз» мекхдаьттен гази йоахача управлене газ йоахараш. Попутни газ гульярен газови бензин дакхарен тlехьа шерра социалистически яхь йоаржаьъй цар. Шоай балха юкъе керда техника а технологи а юхуълаш къахьегаро аьттув балийтаб дlадахача ах шера план 102,8 процент кхоачашье. Ах шера планал совгlа цар ьаккхай 31 миллион кубически метр попутни гази 7580 тонн газови бензини.

Управлене хlара болхло «Улув цхьаккха а тlехьавусар воацаш ба [redacted] болхі», «Хlара денна — дикала Знак!» яхача девизагlа къахьегаш ва. Цудуъа лакхьенийн цар къахьегама овсарле а планал совгlа 5,5 процентага кхоачаш. Ilаккха ах шера паччахьаккхена цар баь пайде а 137 эзар сома ба.

Балха тешаш кхы шох ца еш хьатьеташ ба газ йоахараш июль бетта а. Дlадахача духьал дикь дейнахьа 300 эзар гаргга кубически метр газ ьаккхай цар.

Социалистически яхье дехи хьакхе леввош хьайоагlа коммунистически къахьегама коллективаш В. Заругаевен А. Шучкоеан кулгалду цеxe 2, 4 йолa газцехаш.

Иштта толаме къахьегаш ба компрессорий машинисташ Исламов Аслайбек, Кондратенко Александр, электромонтер Абдулазиев Якут, слесараш Шепиев Махьмуд, Усманов Эмади, Лисицин Анатолий, иштта кхыбараш а.

Шоай балхат дика кхеташ технически инисен участкашта кулгалдеш ба къона мастераш коммунисташ Лисицкий Александр, Заругаев Виталий, Горский Григорий.

А. ТИЩЕНКО.

ШОАЙ КХОАЧАМАШ ОАРЦАГІДАЬХАД

Пятилетка дьълагlча шера хьалхарча ах шера план ханал ши ди хьалха кхоачашье социалистически декхараш тlаийцадар Аргунски «Пищемаш» завода болхлоша. Шоаш денна дош диэза чакх а доаккхаш, ах шера план ханал пхо ди хьалха кхоачашьъьй цар. Къахьегама овсарле лакхьяра задени 100,5 процент кхоачашьъьй, планагlа кхоачашье езаш хиннар 110,2 процент мара йоацача.

Заводе тlехьабусараш боацаш болх беш а механо-сборочни цех. Ах шера план эггара хьалха кхоачашйир цо. Цехерча 20 болхлочо социалистически декхараш тlаийцад пхе шера план В. И. Ленин ваь 110 шу дузача денга кхоачашъе. Церна юкъе ба Г. Малоев, В. Гундеров, А. Дунаев, кхыбараш. Хlанз цу ткъаьннех хlараввар шоай сменин нормаш 130 — 150 процент кхоачашъеш ва.

* * *

— «Мовкьаш тlадотташи тlера lодоахаши автомашинаш сацо паттмига кlезигде!» «Кхача дезача ханал хьалха дlакхачийта мовкьаш!» — иштта да «Грознефтеоргсинтез» производственни объединена автотранспортни конторе коллективо тlаийца социалистически декхараш. Хlара дийнахьа цу конторера рейсагlа арайоал ши бlаь гаргга автомашин. Цар тlарча водителех цхьаккха а вац шийн сменин норма тlехкхоачаш ца еш. Ах шера план ханал ши ди хьалха кхоачашьъьй автотранспортникаша. Ер шу доладелча денз планагlа лаьрхlачул совгlа дlа-ухо дихье мовкьаш 40 эзар тонн я. Хьалхара из шу дикача толамашца чакх а даькха хьинаро къахьегаш дlадоладаьд шоллагlа ах шу коммунисташ Д. Дворников, И. Лиськов, Р. Хасьянов керте латтача бригадаша.

Прогрессивни форма — бригадни подряд балха юкъе а кхувлаш къахьегар бахьан долаш тlа-тlа тоалуш латт цу бригадай производственни хьокхамаш. Къахьегама толамаш дахара йола пард а хинна дlаттад из юкъедоаладь кердедар. Укхаза оттадаь гlулакх да бригада моп лу хlаранена хьалхара, хlаранe моп лу бригадана хьалхара яхаш.

* * *

Паччахьалкхен план тlехкхоачашью, ханал хьалха кераерзаю мощностей, хаддаиза лакхъю къахьегама овсарле «Росмясомолстрой» тресте дlа-юха лолача механизированни колонна коллектив. Гlишлон-монтажни балхаш доро ах шера план ханал хьалха кхоачашьъьй цо. Яла бетта заденой совгlа кхоачашдир итташ эзараш соммий маьха гlишлон-монтажни балхаш. Кхоачашдеча гlишлон-монтажни балхашка дlадодаш дар лохдерех планагlа лаьрхlачул совгlа бlаь эзар сома пайда баьб.

Хьинаре къахьегаши шоаш тlаийца декхараш тlехкхоачашдеши я укхаза В. Харитонова, Б. Кочмазова кулгалдеча гlишлонзой бригадеш. Цар хlанз къахьег август шоллагlча ах бетта календарагlа. Цар коллективашка хиланза дергдоаца гlулакх а хинна дlаттад оборудовании механизмашш даим дикача хьала тlа, технически документаци даим кийча, инструменташи приспособленеши эшшача хана хьаэца мора ца езаш кийча хулийтилга. Иштта къахьегаш йолча бригадаша дош денид пятилетка задени В. И. Ленин ваь 110 шу дузача денга кхоачашье. Иттлагlа пятилетка йолаелча денз цар даькхача толамаша къаьгга хьехьокх из тlахкхоачашдергхилар.

И. ШИ[redacted].

КИЙЧА БА

Лайрхlача ханал цхи ди хьалхагlа ремонт чакхьаьккхай Ассиновски консервни завода филиала Сунженски консервни цехе. Технологически оборудованена капитальни ремонт аьй, цlеношка барараш хьекхад, цlараш техай, цеха территори цхьалха лькхай. Хlанз продукци арахецa йолалуча юкъагlа нийсъь йоалаш латт узлаш механизмаш. Ремонт еча болх дика баьб В. Плотникова, Н. Стельмахова, Л. Акиевас, М. Шевцовас, Р. Лесновас, К. Подберезнаис. Хьинаре къахьег цар шоай юкъарча доацшош йолчь балка моттигашка а.

Дlахача шерашки санна цхьаи сменагlа я ца беш, хlанз сезон чакхъялалца шиш сменагlа бергболаш ба болх, бийдалах етта транспорт завода воанаlарашка латташ йовкха ха лоацье йиш хулийташ йола мероприятеш кийчъяй, продукци арахецаргйолча ерригача звенаьй болх нийсбаьб.

1 июле дена дlайолаерга нарчашта консервировани. Укх квартале цеха коллективо арахецаргья консервироками яь 3100 туб нарсаш. План низкъала я, цхьабакъда, цеха директора М. С. Биленова яхачох, из кхоачашъергья, хlаьта, нагахьа санна эшаргхуле, кхаь сменагlа бергболаш вlаштlехьбоаккхарба болх. В. ЛЕБЕРДА.

ПЯТИЛЕТКА—КХАЬ ШЕРАИ АХ ШЕРАИ

Грозненски производственни швейни объединене иттлагlча пятилетка заданеш кхоачашъерь баьннарашта укх деношка цхьаьнха цхьа сат тlакхийттав. Царех я соахие баьча балхох «1978 шера социалистически яхье котъьнпар» яха знак еина иоля Столярова Мария Ивановна.

Ткъаь итт шу хьалха хlамаш тегача цеха ученицалла болх бе йолаенна из хlанз лакха квалификаци йола барзкъаш дахара основщица а хинна дlаьттай. Ялх шу да по из болх кхоачашбу. Из операци чакхйоаккхача цуна къовсалургбараш дукха бац ерригача предприяте я.

Балха тlа даим яхар сана лакха толамаш дахарах дукха совгlаташ тlайнад Мария Ивановнайна, объединене сийлен Улга тlа яьхай, Царна юкъе я къаьстта боча хеташ хьабе а елле. Цlаьнха а цlаьнха а юха lоеш цо шийн цlерагlа РСФСР лёгкача промышленноста министрагара В. И. Ленина 110 шу дузаш пхе шера план кхоачашъергья аьнна, денна дош хинал дукха хьалха кхоачашдарах цунна доккха баркал оалаш укх деношка яйта телеграмма.

ШЕРАГIА ЯРЖАШ ЛАТТ ЯХЬ

...Денна за. Бlайха хьож малх. Йоахаш ца ца могаш хьунешка гlопла лечкъад оалхазараш. Хlьата Назрановски района совхоз - техникума механизатораш йовлал латтер теркал ца а деш сихдаь ялат чуэцаш ба.

...Кхай ниэте хьатlа а еча соц «Нива» яза комбайн. Из пеласш ва Хамхоев Габо. Комбайна тlара lo а еянна малхо мора бессе ластийтена юхь тlера кулг хьехил хьацар lo а даькхха, вела а кьежа:

— Денна за тlаккхочеха лаьрхlа хиннача тайпера 10 гектара тlара ялат чуйицам даьккхар оаза С. Чаниевца цхьана, — аьлар цо.

— Хlаьта дийнахьара норма мелгий? — хаьттар аз.

— 10,5 я, — жоп делар Габос.

— Кар-lдаьннaчох доккхал де хlанз а хьалхе да могт сена, Габо. Даурбеков Хьамзатоца ялат оардаш оаха а дукха хlама ца эшаш кхоачашъяй дийнахьара балха норма. Хlаьта котало хьон яьккхай хоаргда вайна ялат мел цlена чуэц хьожаш йолча комиссе вай бьь болх техначуп тlехьагlа, — аьлар вела а зенна Габона тlехьа тхона хьагlаевнача комбайнера Кансыгов Мусас.

— Из а нийса да, — жоп делар Габос.

Теркал тlабахийта хьожар баьча балхага комбайнераша цхьана комиссена юкъевоагlа совхоза директор М. Цокиев, партнома секретарь Б. Умаров, керттера агроном М. Суртутов. Беррига раьза а болаш белгалдаьккхар Хамхоев Габос 15—20 сантиметр мера кхенц а ца кхаш боврамагlа лакха дика ялат хьокхаш хилар. Хlаьта а Кансыгов Мусайна кхоачамбоацар а хоре дно Габос баьча балха. Нагагахьа хьаккхазе кlезиг-дукха маькх хилш дутаьш хиннадар Габос.

— Фу баьвер долаш нийсденнад, из кхоачамбоацар! — хаьттар комиссе.

— Комбайнах йоаллача жатна херх санна доача урса цхьа кхахиг катьсиняр. Из да цун бахьан, — жоп делар Хамхоеза. — Кхоачамбоацар гучадаьлча урс хийцар. Хlаьта мугlарашка биса мукх хьокхаш вы хlанз дlа доалла С. Чаниев.

Габос кулг дlахьекхача оагlораьха дlахьежар берригаш а. Габос дьнача тайпера, биса мукх хьокхаш воалар Чаниев.

Хьон комисси ялат мел дикха оард. Эказа комбайнераша бекх била йиш йолаш кхоачамбоацар гучадалензар комиссена.

Деткъийха хlама о йиа, ца а лаьla дикко дlабильар ялат чуэцара бола механизаторашa.

Сайрина боад къовзабелла къай тlарча стане гулбелар механизатораш. Цу хана кийча бар царна кинобаь кхоча. Хlама йиа уж балепеха механизатораш цу дийнахьа баьча баьта итог я баьлар учетчик. Цуч хьокхамаш лаьрхlа арецача бюллетене тlа ядир, хlара механизатора цу дийнаьха къахьинга мел аьча даькхад белгал а доаккхаш.

Хlаьта хьокхамаш дега тоам беш да яхье котало Кансыговен Даурбековен бахкар цу дийнахьа. Царел дукха тlехьабисанзар Хамхоеи Чаниеви.

Цу дийнахьа эггара дикагlа къахьийгарашта ахча совгlа-таш делар Умаров Беслана.

Ялат чуэца районе массерел хьалха дlа а болабенна 900 гектарах хlанзе а 450 гектара тlара дар аьрда баьниаб цу боахаме механизатораш. Укх шеарв керда ялат пачча хьалкхенга дlадапо а эггара хьалха уж болабелар. Хlаьта хlанзе а 470 тонн совгlа дlадихьад из Даьхен амбарашка, шере план 700 йолаш. Цу гlулакхо вlаштlехьдаьийтар созоз - техникума къахьегамхой паччахьалкхенга ка боле ялат дохкара укх пятилетка план ханал хьалха кхоачашъе. Иштта пхе шера планагlа доаха дезац хиннер 4250 тонна долаш хlанзе детхад 4300 тонн! Из, шеко а йоацаш, боккха толам а ба.

М. АЛБОГАЧИЕВ.

Балхаш сихдаьд

Лаьрхlа хиннача тайпара балха бара дийнахьа ха бола ялат чудераьдаь баьлар Наурски района «Советская Россия» колхоза къахьегамхой. Хlаьта дерригa а чуэца дезар 500 гектара тlа дар.

— Хьалхе а лаьрхlа хиннача тайпара хlара гектара тlара 21 центнер за бола ялат чуда воьиш йоаьдарло йир тхона хьоттала хьалаша. Кlа а мукх а кхача болабенача хана йоккал эттар районе. Из бахьан долаш хlара гектара тlара 16 центнер мара ялат чуда каргlдалаппар. Из а кургдацар вагахьа санна ипатовций методагlа ялат чуэцара транспортни комплекс вlаштlехьа а аьнна кlи-марса кампания лела чакхьаьйкха енарс, — воаж колхозa парткома секретара Неткачев Василий Ивановича.

Бакъ ва Неткачев. Ала хlана доацаш дика чакхбаьккхар колхозoа 8 дийнахьа ялат чуэцара болх. Из толам баккха доккха новкъостал дир яхье хьалхара кlи моттиг яьккхача комбайнераша Метелер Александра, Прокудин Виктора, царна новкъостал деш хиннача Гусенко Николая. Галинкар Данила хьакъ за баьча балхо.

С. ДУДАЕВ.

ЯЛАТ ЧУЭЦАР 14 ИЮЛЬ ТІАКХОАЧАШ

Районаш	Чуэца деза (га)	Хьакхар (га)	Аьрдар (га): Дерриге а	Аьрдар (га): Цу дахьа хlанз дийнахьа	Чуэцилах аьрдар (проц.)	Кхувлар ц/га	Кхьайдаь ф) (процент)
Шелковской	13900	13400	13998	—	100	22,9	107
Наурски	17480	17450	17450	—	100	14,5	22
Гудермески	6758	5855	5730	310	86	22,5	—
Надтеречни	19770	15270	14991	981	76	12,5	29
Грозненски	40220	31110	29143	548	72	13,1	30
Малгобекски	12500	9525	8591	308	67	10,7	31
Сунженски	23900	17325	15558	1555	65	24,0	35
Шалински	11500	7020	6410	985	58	20,1	12
Урус-Мартановски	7740	4108	4027	447	52	26,5	58
Ачхой-Мартановски	5525	2607	2200	410	41	25,1	47
Ножай-Юртовски	2471	920	920	180	37	15,8	—
Ведески	771	291	251	26	30	18,1	—
Советски	850	195	195	33	23	19,3	—
Назрановски	10600	3650	2356	558	22	21,2	21
Республике гlолла	173105	129055	121514	5653	70	17,8	40

КХЕТАМ БАЛАРА БОЛХ ВАХАРЦА АЙХХА БУВЗАШ БЕ

КПСС Наьсарен райкома пленумера

Уьх деношка парте Наьсарен райкома пленум хилар. Цига дийцар «Идеологически, политико - кхетама болх дІахо тоабарах» бола КПСС ЦК соцам кхоачашбара районни партийни организацена хьалхашка латта декхарашах доп. Цох лаьцна доклад йир КПСС райкома хьалхарча секретара **А. А. Мякиевс.**

— КПСС XXV съезда решенеш кхочаш а еш парте райком хеддаиза хьажаш хиннай къахьегамхошта коммунистически кхетам балара дешашна. Идейно - кхетам балара болх комплексно вІаштІехьбаккхара партийни, общественни организацеша беш бола болх тоабарах, партийни экономически дешарах, массови информацеи пропагандаи средствашта кулгалдарах, устни политически агитаце лоархІам айбарах, къахьегамхоша культурни гІуланх лоаттадарах а кхыдола а дешаш дукхаза дийцад парте райкома пленумашка, районни партактива собранешка, бюро заседанешка.

Докладчика а цул тІехьагІа къамаьлаш даьчар а цкъа санна дуккхаза а белгалдьаьхьар беррига кхетайа болх тоабара, цун формаши методаши эрганхара дІахо шоай де дезача гІулакхий программа санна «Идеологически, политико - кхетама болх дІахо тоабарах» бола КПСС ЦК соцам тІайицалга.

Цу лоархІамеча документа тІа белгалдаькхад, кхетам балара беча беррига балха дог хинна а хиннад, долаш а да советски наькъа Іилман мировоззрени хьаьр. Цу даькъе коллективашка беш бола болх холуш тоабаьб, партийни, комсомольски, экономически политдешар вахарца айххагІа дувза баьнаб.

ДукхагІа терко е яьннай партийни организацеш пропагандистий кадраш хьахаржара. ТІа-тІа дукхагІа хулаш латт царна юкъе коммунисташ бараши лакхера дешара заведенеш чакхъяьхарачи.

Районе беча идеологически балха юкъе лоархІаме моттиг дІалоц устни политически агитаце, ленинонни пропаганда. ХІанз района коллективашка кхетама болх беш ба 550 агитатор, 170 политинформатор, 129 докладчик, 256 цІагІарча лектора чулоаш 4550 саг. Къахьегамхой коммунистически догуйла йолаш хьалхкебеча пайдане гІуланх долга хьахьехад бахача нахаца хулача кулгалхой вІашагІкхетараша, бетта цкъа деча политденоша.

Иштта, КПСС XXV съезда решенеш, ленински къамий политика, советски вахара хьисапа лоархІаме дешаш наха дІадовзийташ пятилетка планаши социалистически декхараши кхоачашдара уж оарцагІбоахаш шоаш вІаштІехьдоахача гІулакхех лаьца пленуме шерра къамаьлаш деш хинначар къастта ира дийцар парте обкома Х-ча, V-ча пленумий решенешка хьежжа къахьегама коллективашка, дешарей культураи учрежденешка, нах бахача беІа интернациональни дына духьаларчеи балхах. Цу даькъе карагІдаьнараш санна, долаш дола цІенхаштта кхоачамбоацараш хьагуча а доахаш.

Шерагара шерага шерагІа даржаш латт района къахьегамхоша доттагІала хьисапе кхыча районий, республикий, областий коллективашца дІа-юха лоаттаду интернациональни бувзамаш. Района къахьегамхошта интернациональни кхетам луча лоархІаме моттиг кхоач Къилбаседа - ХІирий АССР Пригородни районаца лоаттеча социалистически яхьо, балха опыт дІа-юха эцаро. Вахара чІоагІа юкъеденнад шин районерча производстве хьалхалаттараша, новатораша, шоайла яхь лелеча предприятей, организацей викалаша, спортсменаша, художественни самодеятельноста коллективаша, шеррача общественноста дакъа а лоацаш, чакхдоахе ДоттагІала цІейш. Иштта организаторски, массово - политически, боахами культуреи хьалъяра балха опыт Іомаяра а къаьст-къаьстача предприятей коллективай а вІашагІкхетараш хул.

Района къахьегама коллективашка шерра яржай цу шин района парте райкомийн райисполкомийн карара цара тела Цlе байракхаш яхара тІехьара социалистически яхь. 1978 шера итогегІа из байрали «Маяк» совхоза коллективага кхаьчай. Цу тайпара доттагІал леладу йасархоша Херсонски обласата Чаплински района къахьегамхошца а.

Цу вІашагІкхетарех шоай массово - политически балха практике шерра пайда ийбеча района партийни организацеша къахьегамхошта хьалхадоах меллагІча коллективо, районо боахами культуреи хьалъеча доаха толамаш вай Даьхен дуккхача халкъаша вежарий хьисапе деча новкъосталах хьахиннар долга.

Шоай Даьхе езаш, интернациональни дог-уйла йолаш къахьегамхой хьалкхебара тІадерзадаь да коммунистийн парте боацарийн политдешар а. Кхоачам ба районе чакхдаьннача шера болх беш хиннача 34 теоретически семинарах 29 «Пролетарски интернационализмах дола марксистско - ленински Іилмеи хІанзара замени», «Материалистически мировоззрени хьаьрн дына тІехьадиса гІулакхош дІадахара наьнъаццы» яха проблемаш Іомаеш хиннилга белгалдаьккхача.

Пленуме къамаьл даьча ГІ. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент» завода партбюро секретара **Х. Мостоева,** вай вахара тайп - тайпарча оагІонашта интернационализмаци хулаш латтилга хьагойташ дола масалаш кхийлар. Тахан заводе барт болча цхьан дезале санна къахьегаш ба 14 къаман викалаш. Царех берригаш а хІана бац аьнна, бараша шоай низ хьилари кхоаш серрига коллективо хьаду юкъара беррат совдаккхара, цуь сий айдара. Цуьна дола къаьгга тешал да бархІ квартале вІашта шин группарча промышленни предприятешта юкъе хьалхара моттиг лакхарца тхо коллектив КПСС обкоми, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела Цlе байракх а душ белгальяьккха хилар.

Уьх деношка заводо арахецача шин наделена паччахьаликен дикала Знак еннай. Бакъда, цу дикача хІамашта уллув хІанз а коллективе нийслуш лола вай вахар ийрчадоаха гІулакхаш тІагІертта, комплексни хьисапе кхетама болх барца маре дІадаха йиш хургьяц вай, аьлар цо. — Цу даькъе тха кхетаме балха бІухой аьттув боалийташ ба «Идеологически, политико - кхетама болх дІахо тоабарах» бола КПСС ЦК соцам. Из Іомабара, кхоачашбара шерре болх баьржаб коллективе.

Нов. Местоева къаьстта уйла тІахьар район социально - культурно легІахара декхарашца дувзаденнача гІулакхашта. Уьх тІеххьарча шерашка г. Назране дукха производственни, нах чубаха, культурни объекташ хьалъю. Бакъда, дукхагІолча хана уж гІишлош хьалъеш ду балдаш во чакхдоах. Город тоаяь хозъеча, санитарни хьалаш Іалашдеча доккхий кхоачамбоацараш да.

Белгтала болх беш хиннай районни партийни организаци дына тІехьа лиса гІулакхаш дІадахара а. Цу даькъе коллективашка беча балха лостам балар духьа атеизма совет вІашагІъеллей. Цун заседанешка шоай балхах лаьца отчеташ тел атеистически балха организатораша, цІагІарча лекторей кулгалхоша, дына культех дола законодательство кхоачашдарга хьежача юрта Советий комиссей викалаша.

Наха атеистически кхетам луча доккха дакъа кхоач школашка, культпросветучрежденешка. Укхаза массазара гІулакх а хинна дІаоттааш латт атеистически темаех диспуташ, сайренаш, тайп-тайпара вІашагІкхетараш санна йола мероприятеш чакхйоахьлга.

Цу дерригье а, шеко йоацаш, новкъостал даьд района боахами культуреи хьалъяра хьалхашка латта декхараш кхоачашдара, пятилетка дешлагІча шеда заданеш кхоачашъяра. Района промышленни, гІишлон, транспортни организацешта карагІдаьннад ах шера планаш тІехкхоачашье.

Бакъда, собрание къамаьлаш даьчар белгал ма даккхара, уж толамаш кхы а тІех хургдар, нагахьа санна наха коммунистически кхетам луча цІенхаштта кхоачамбоацараш ца кулайтаре. ХІанз а нийслуш ба политика шоашта дика йовзаше а, даим яхар санна вахаре из чакх ца йоахараш, социалистически общежите норманаш телхаераш. Дуккхача коллективашка, нах бахача моттигашка болаш ба зене вахар леладу, моллагІа во даь а бІаьхий хила гІерта, дечьораш ду, кхча даккхара деиал а болх а бите гаьнна дІауха, дын тІехьа диса гІулакхаш хьалуьаха, кхычахьара тІабаьхкача специалисташца гІожа, оьца бола, царла националистически хьисапе долга хулигански гІулакхаш леладу нах.

Дешара процесс лоахча боараме хиларах, кхетама болх ледара оттабарах, Всеобуча након кхочаш ца дерах, вай вахарца тардургдоаца гІулакхаш каст-каста гучадуьларах доклада тІа цІенхашта критика йир райОНО кулгалхошта а дуккхача школай педколлективашта а. Пленуме къамаьл даьча райОНО заведующе **А. Р. Умахова** шоай, балха тІа карагІдаьннача дикача гІулакхех дуьцаш санна, мукІарал а дир, школай коллективашка латта хьал дика да алара гаьна хиларах а.

Кхоачам ба цу хьакъехьа цига йийца массехи фант хьоахайнза а.

Уьх шера февраль бетта Экажкъоний - Юртарча № 1 йолча юкъерча школе, менна а болаш, Костоевси Лолохоеси тІабаьхнача хьехархой ии. Абдулакимовайи Черкуновайи сий доадеш йола оцал гайтай. Фу дир тІаккха цу школа дирекце, партийни комсомольски организацеша?! Цу школа директор М. Капиев, хулиганий гаргарча нахаца цхьанъ, чиина хатар прокуратуре дІа ца кхачийта яхаш цу хьехархошта тІехьаьнна цехар деш хьийяв.

Цу деша иштта школа дирекцеи общественни организацешеи «йоахо» яр бахьан долаш цигарча хьехархочо Итаэва, къаракъ менна а волаш, юхьІаьркъеш бола низ тІабихьаб тІаснача хьехархочов Л. А. Нагоевина. Цу дерригие а дика хьагойт коллективе хина моллагІа харцахьера хІама юха ца тохаш дитача гІулакх доккхача пуламга кхачара хьалаш хьахуппйтилга. Цу тайпара йирна гІулакхаш нийсденнад №2 йолча цу юртарча а ТІой-Юртарча а школашка. Хьаьрбаьннараштта судо доагІаш дола таІазар даьд.

Алхха уьх кьарча шера кхоъ хулигански гІулакх хиннад совхоз - техникуме. Из иштта нийсденнад администраций партийни организаци социалистически общежите бокъонаш телхаяра фактишна гІолла дешархошта интернациональни правственни кхетам лучара кхоачамбоацараш ца гуш, харцахьарча гІулакхашта ниъ беваре тІагІертта къовсам ца боаржабеш Іеш йоландаь.

Цудухьа пленуме чийса белгалдоахар парте райкомо, партийни организацеша, халкъа депутатий Советаша цу тайпарча гІулакхашта къахьегама коллективашка цІенхаштта оценка тергйола хьалаш Іалашдаь дац. яхаш.

Уж зене хІамаш къастаделга геттара тІехьадоах административни органаша, цу гІулакхий боагІаш бол. политически лоархІам беш уж йоацандаь.

Кхуьш йоагІа нохале бонкхагІбарий революционни, тІема, къахьегама сийлен традицешта мутІахь йолаш хьалкхее ешш хилара, царна къахьегара а салІара а доагІаш дола хьалаш Іалашданза дарг ца хилара, дешархошта болх беш болча кагирхошта мехъерв кагий нахи мехкарий дукхагІа комсомола мутІарашна оьхьеза безаш хилара хеталдар ВЛКСМ райкома хьалхарча секретара **И. Торшева** къамаьл. Цо иштта белгалдаьккхар, кагирхой коллективашка беш бола интернациональни атеистически балха боарам дикка айбоаза барг ца хилар.

Районе хІанз а шоай зене гІулакхаш чакхдоахаш а «БатІал Хьажий», «Култа-Хьажий», «Баматгире - Хьажий», «Арсаное Дене» тоабаш. Цар харц хьехамах доала вулам къаьстта дика хо-луш да мархаш доаста ха хьатІаэттача. Иштта, бусалба наьха из цІей дезеча деношка соахка ялхех цаІ (18 процент) дешархой вІагІа сайнар.

Цох цецвала ц: воагІилга ховргда уьх тайпара фант хьоайича. Соахка «Назрановский» совхоза партийни организаце собранешка цкъаь цкъа дийцадац интернациональни, патриотически, атеистически кхетам балара дувзаденна дешаш. Цу тайпара, кхетам балара болх бара шоаш уттам планаш кхочаш ца еш юс цхьанцаболча кхы организацеш а.

Іилма - атеистически пропаганда яра районе чакхйоахе мероприятеш кІезига я ала йиш яц. Бакъда царех хьабоела пайда боккха бац, уж нагахьа мара чакх ца йоахаш, хьалташка латтача декхаршца айхха ца ювзаш, шоай наьна меттала ца еш хилар бахьан долаш. Цу балха юкъе дакъа лоацаш бац Назрановски АТП директор М. Беков, кирпичний завода директор М. Хаутиев, «Сельхозтехника» районни отделене управляюща Х. Путиев, «Октябра 40 шу» совхоза директор М. Албаков санна бола кулгалхой.

Дына харцахьарча кхетама, наьнонолистически уйлашта духьала къовсам лоаттабеча боккхача лоархІаме да идеологически влиянии яра ерригача средствах нийса пайда эцаьга. Цу дынгье шийтаре мелах гойташ я атеизма совет. Геттара ледара латт районе естественно-Іилман знанешта пропаганда елга.

1978 — 1979 шерашка цкъаь цкъа пленум чакхъяккхац «Знание» общества районни организаце. ДІадахача шера кІезигагІа йиннай интернационализман атеизман дешаех йола лекцеш. Цхьайолча коллективашка лохача идейно - теоретически боараме вІаштІехьйоах экономически дешара школай занятеш, уж тІехьайоахаш моттигаш хиннай, ладугІараш кІезига тІаболаши пар хьинаре дакъа ца лоацаши чакхъоал.

Пленума довкъоцхоша безама хеташ ладийгІар трикотажни фабрика слесара **М. Аушевас** керттерча дакъе кхалнахах латтача шоай коллективах лаьца дийцар.

—Тха коллективера дукхагІбола нах чІоагІа хьинар айдаь къахьегаш ба пятилетка заданеши декхараши кхоачашдара, аьлар цо.— Бакъда, царна эша къахьегама хьалаш Іалашдаь. Цар хьалаш кхоачашдара, коллективе боагІаш бола организаторски а кхетама а болх бара бахха сагото еш бац кхьабола кулгалхой. Цудухьа ритмично болх бац предприяте, производственни майдахи фондахи лертІа пайда ийбац. Каст-каста нийслу производственни дисциплина телхаеш, лоха дикал йола продукци арахецаш, зечьяраш деш йола моттигаш. Уж хуламе гІулакхаш юхатохара кІезига пайда эг коллектива кхетам балара низах. Фабрикера санитарни хьалаш, производства эстетика эсала я. ХІаьта парте райкомера, кхыча лакхе латтача организацешкара болхлой тхо долча наггахьа мара боагІаш бац.

Ма дарра аьлча, района цхьаболча кулгалхой кулгалдара зене йолча балха практиках пленуме доккха къамаьл хилар. Хьаьаргва вай мельзавода директор нов. Н. Нальгиев. Алхха административни методех ког гІортилга елга, решенеш тІанйеча хана коллектива хетарг тернал ца делга, критика вІалла на ловлга, шийна карарча нахаца гІожа хулга керттерча даькъе из я цун балха стиль.

Идеологически кхетама балха юкъе йола формализм, шаблон дІаьккха езаш хиларах, бахача наха юкъе беш бола кхетама болх боаржабе безаш хиларах, советски вахара хьисапаш тарлургдоаьчача гІулакхашца бІубенна къовсам лоаттабанза барг ца хиларах дийцар пленуме **М. Арапиева** — «Октябра 40 шу» совхоза агронома, **Б. Ю. Цороева,** — райисполкома председателя, **С. У. Евлоева** района халкъа суда председателя. кхьчар.

Пленуме тІайийцача соцам тІа комплексни мероприятеш тІа белгалдаькхар пропаганда Іилман боараме, тІагІертта декхарашна айхха ювзаш е езилга.

Пленума балха юкъе дакъа а лаьцар, къамаьл а дин КПСС обкома секретара **М. О. Буьуртанова.**

В. ТУТАЕВ.

Кхоана — металлургІа Ди

Хьалхарча пятилетка агара йоккхагІа гІишло хиннад В. И. Ленина цІерагІа Магнитогорски металлургически комбинат тахан а тІехь Дай-мехка металлурге флагман лоархІаш я. Магнитка хьалйир беррига мехка. Ширача Урала лоамашка, Европей Азеи вІаьни хоттаьча моттиге хьалъэттар металлургически комбинати вай хьмара городи. Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІом лаьттача шерашка хІара шоллагІа танк магнитогорски бронь тІадоаллаш яр, хІара кхоалагІа йоккхача топа кхо магнитогорски металлах баь бар. ХІанз Магнитхера метала мехка ворхІ эзар предприятега кхоач. Магнитогорски комбината енна Ленина орден а Къахьегама Цlеча Байракха орден а. Из мехка металлургий къахьегама дега кхо санна а хинна дІаэттай. Цудухьа Казахстане, Липецке, Новотроицке, Туле, Белгороде, Череповце йоккхийча металлургически предприятех «Магнитка» аьле а цІераш йоах. Шоай «Магнитка» я Болгаре, Польше, Чехословаке, Инде...

Къахьегаме толамаш доахаш белгалдоаккх металлургаша шоай цІей. Плана. совгІа хьадаьд иттаж эзараш тоннаш чон, болат, прокат.

СУРТАШ ТІА: тІехдика къахьегаш ба «Комсомолка» оалача № 2 йолча доменни пешка тІара (аьрдехьара аьттехьа) воккхагІвола горновой коммунист Р. Файзахановн, горновой Н. Баландин, А. Моисеюк, шоллагІчу тІа: ВАЗ-а лаьрхІа арахецаш дола шийлача проката «2500» станера аьшк.

Б. КЛИППНИЦЕРА сурт.

ТАСС фотохроника

ЦІЕЙНА НАКЪАДОЛХАШ

Уьх шера 15 июле вай мехка дездерга металлурга Ди. Халкъа болхама индустриализаце яра кхъе металлургически промышленноста болхлоша кхухьа дакъа лоархІам болаш тилар бахьан долаш вай правительства белгалдаха оттадаьд из цІей. Коммунистически партеи вай паччахьалкхенон хІара денна а йоахе бахьан долаш СССР металлургически промышленность Европей дерригача дуней тІей хьалхарча моттиге яьнай.

«Красный молот» завода аьшк лелалдерацие, литейщикаша, аьшка пхьараша, кхыбараше уьх шера шоай цІей белгалдоахих къахьегамен политически хьинар къастта чІоагІа айдена болаши аердача къахьегама толамашцеи.

ИттлагІча пятилетка план ханал хьалха кхочашъяра тІехьа йоаржаьча яхье даьха толамаш кхы тІа чІоагІ а деш чоп лоаладеча цеха коллектив дІадахача ах шера план 103,2 процент кхочашйир, планал совгІа 105 тонн литье ара а хийцар. Продукци планал совгІа арахецар къахьегама овсарле лакхъяра чотах хьахинна да. ХІара сага выработка цехе цу юкъа 4,5 процент лакхъеннай.

Социалистически яхье дикагІдола толамаш даьхараш ба: чоп лоаладеча участкера воккхагІвола мастера А. Исаева, стержневой участкера мастера Комганова болхлойи В. Баканова болат лоаладу бригадеи. ДІадахача ах шера цу болхлоша массехказза призовой моттигаш яьхар. Заготовительни цехашта юкъе хьалхде лелаьй № 1 йолча цехо.

Литейщикий коллективо план тІеххоачашъярца цхьана шоай балха дикал а тоаьй. Масала, хІанз боаи йола продукци кІезигагІа хул. Цкъа дІалушие а дІаяца продукци 95,1 процентага кхаьчай. Из шн процент гаргга дукхагІа я хьалха хинначул. Ах шера планах дина лоархІаьй № 1 йолча цеха коллектив а. Планал совгІа 50 эзар сома товарни заготовкаш хье лаьрхІача, цао хьаьй 126 эзар сома. Металлурга Денна сийлеца накъабахара тІехьа йоаржаьча яхье дикагІдола хьонхамаш даьхад В. Вербицке, В. Ионнева, Н. Колонтаева, иштта кхыбарий бригадаша.

Болат лоаладеча цехе хьинаре къахьегаш ба воккхагІволча мастера Н. Горинпа, стержневой участкера мастера Н. Чеботаевас кулгалду болхлойи Г. Аксенова бригадера болат лоаладераши. Полаш йолча халонашка хьежжа ца Іеш вай белгальяьхача участкаша тІехкхоачашьяй продукци арахецарен къахьегама овсарле лакхъерен ах шера заданеш.

Чоп лоаладеча, кузнечни цехий участкашта, бригадашта дика хьокхамаш даха мегад къахьегам нийса вІаштІехьабаккхарах технологи даим эргайовхаш товара болхлой къахьегама механизаци яри бахьан долаш. Дуккхал дІадахача ах шера заготовкаш хьаьра прогрессивни технологе тІа лькхай кузнечни цехе 11 наименовани, литейни цехе 3 наименовани. Цун чотах 35,4 тонн аьшк кходаьд цар. Иштта кхы дукха я кердадараш хиннад цу даькъе.

Цар а кхыча а мероприятеша гІо ду къахьегама овсарлеи производства технически боарами лакхбе. ДІаяхача юкъа хьалха латта технологи балха юкъенхувлара заданеш массадоьча довкъошка тІеххоачашъяьй. ХІаьта производства торонех пайда ийбара чотах планал совгІа продукци арахецара задани 121 эзар сом йолча, 193 эзар сома кхоачашъяьй.

Толамаш даьхадале а, ала дезаш да, кхы а дукха тороиаш я план тІеххоачашъяра производстве пайда эцанза. ХІанз завода коллективана хьалхашка декхараш латт йолаш йолча торонех бизза пайда а эцаш иттлагІча пятилетка диъ шера план ханал хьалха кхоачашъе.

Г. ГОЦКИЙ,
«Красный молот» завода къахьегамен алапен отдела начальника заместитель.

ХЬАЛХАШКА ЦХЬА ДЕКХАР ЛАТТ

«ХІара балха денна — дикаьа Знак» яхача девизагІа къахьегаш я «Автоспецоборудование» яхача завода литейни цеха коллектив. Дентара денга лакхьо цар арахецача продукце дикал. Дикална цхьаьь цу коллективо совйоах продукце дукхал а.

Вайна ма харра, уьх тІехьарча массехк шера из ерригаа завод цкъа хьалха йоалаш, тІаккха тІехьа юсаш хьайоагІа. Болх дика вІаштІехьбоалаш яц. Цо ритмично боацаш болх белга а цехий, участкай болх дика вІаштІехьбаьнна, оборудованех эффективно пайда эцаш ца хиларца, къахьегама дисциплина ледарн хиларца дувзаденна дар. Ала деза, уьх тІехьарча шер. завода гІулакхаш тоалуш доагІа.

Къаьстта шоай балха тІа кийоалаш ба литейни цеха къахьегамхой. Коллективе хІара денна боагІача бесса кхетама болх чакхбоах, из гІо ду беррига а кхотабе, вІаши эшар фуд да.

Коллектив иштта цхьа барт болаш хиларо доахийт царга шоай балха тІа дика хьонхамаш а. ДІадахача ах шера планагІа 54 тонн болатах отливкаш хьае езача, цар хьаьраш 56 тонн я. Проценташа лаьрхІа аьлча, шоай ах шера план цар 103,5 процент кхоачашъяьй. Тоъал лаккьеннай къахьегама овсарле а.

Коллектива болх дика вІаштІехьбалар дувзаденна да къахьегама ветеранаш производствах дог лазаш, къонабарашта а кулгалхошта а хьалхашкара бехктокхам кхетабеш хилар. Царна хов шоаш дІадоладаь дика гІулакхаш къонабараша дІахо дахьар, уж кхы а дІаьхегІа хилар шоаех тийша долга. Литейни цехе шоай а хьехамчий совет, цар шоаш тха меттаоалаву харцахьа ваьннар. Цу даькъе шоай декхараш дизза кхоачашдерех ба масайтта шера цу цехе болх беш бола болат лоаладер, коммунистически къахьегама ударник Ляпин Станислав Эдуардович, транспортировщик Сидоров Александр Васильевич, бригадир Моисеенко Александр Антонович, иштта кхыбараш.

Завода юкъара араш йоацаш, цехе хІара денна баьча балха итогаш ю. Саррахьа ховш хул хьанна фу карагІдаьннад. Цехерче ткъаь бархІ сага шоай личны комплексни планаш я. «Улув цхьаккха тІехьавусаш воацаш бе болх» яха девиз цар цІаккха а йиц йолийташ яц. Царна хов хала болх бер магІ ва, цун сенах ка млаш. ТІаккха коллективе саг масала а гуча ва. Юкъарча декхарашен лерхІарашен дІадех барт - цхьоагІо хулга, къаьстта а цар Іомаву ший декхараш довза, юкъарча гІулакха хьалхара ший бехктокхам кхетабе, уж дерригa дика гІулакхаш литейни цеха коллективах доахкаш да.

Коллектива нерагІдувлача дикача гІулакхех хьахина да цу цехерг 15 саг хІанзале иттлагІча пятилетка диъ шера план кхоачаш а яь, 1980 шера чотах къахьегаш хилар. Царех ба модельщикаш Р. Ансуров, В. Соколова, А. Заярная, обрубщик Н. Козел, болат лоаладер А. Гаврилов, аьшк тедараш Н. Фурманов, С. Муравенко, иштта кхыбараш. МаІача наха нийсса уж атта доаца балхаш деш кхалнах а ба цу цехе.

Цеха коллектива болх тоабара шин беррига низ дІалуш ва начальник Корисен Леонид Михайлович а. Кулгалхочуни болхлойн барт цаІ хиларах тийша ба беррига толам. Шоай къахьегам нийса вІаштІехьбаккхара гІо дерг дола цхьаькха цхьа хІама вІаштІехьдаьккхад цехе. Цар вІашагІъеллай ткъаь инъ сагах латташ йола кхо бригада. Бригадашта юкъе боагІа йоккха опыт йола болхлой в къонабараш а.

Уьх деношка къаьстта хьинар айдена къахьегаш я литейни цеха коллектив. ХІана аьлча, гарга кхаьчад цар цІей — металлурга Ди. ХІаьта хІараиена ший цІейна къахьегама толамий совгІатаца наиъавахa лов.

Х. АУШЕВА.

Грозненски «Электроприбор» заводерча бригадашта юкъе лаьржача социалистически яхье хаддаиза хьалха латташ хьайоагІачарех я къахьегама ветеран, коммунистически къахьегама ударник, аппаратчикий бригадир Осколков Петр Титович керте латта коллектив. Ший смении норма 130 — 140 процент кхоачаш ца еш цхьаккха смена дІаяхийтац цо. Бригада коллективо мел кийчъеш йола продукци дикен тІехдикен мара а хилац.

СУРТА ТІА: аппаратчикий бригадир П. Осколков.

И. ОКАРОВА сурт.

КХОАЧАМБОАЦАРАШ ГУЧАДОАХАШ

Дукха ха йоацаш «Чечингшвейбыт» яхача объединене партийни собрани хилар. Цига дувца оттадаь дош «КПСС Центральни Комитета «Идеологически, политико - кхетама болх дІахо тоабарах» болча соцамо оттадаь декхараш кхоачашдара партийни организаце де дезарех», яхаш дар.

Собрание доклад йир партийни организаце секретара нов. Селиванова. Доклада тІа кІоаргга анализ йир предприяте беча балха, гучадаьхар коллективана кхетам луча дола кхоачамбоацараш. Масала, производственни а технологически а дисциплина телхаеш хилар бахьан долаш коммунист нов. Мовриди керте латтача цехо кхоачашъяцар продукци арахецара паччахьалкхен ахе бетта план.

Цхьаболча коммунисташа шоаш а телхаяо партийни дисциплина. Доклада тІа белгалдаьккхар общественни организацеша: Цlеча Жlаргга общества, ДОСААФ-а эсала болх белга.

Пренеех къамаьл даьча идеологически дешашта волча секретара заместителя нов. Алахвердова шеи шийна критика еш дийцар баьча балхах лаьца. Цо аьлар, идеологически балха тІа дукха ла ца деш дусараш, цу гІулакха эггара хьалха бехк ший а ба. аьнна. Производственни гІулакхаш дукха хилар бахьан долаш наха кхетам балара болх е йоагІа йоахо ца еш талмаста битаб. ХІаьта из болх тоабара эшаш йола материалаш шортта лу парте районни городской комитеташа идеологически дешашта хетаь каст-каста кулача семинарашка совещанешка.

— ХІаране шиъ балха декхарий бехктохам айбара массане а шеший производственни дисциплина чІоагІъе еза, — аьнна белгалдаьккхар собрание ОТК начальника нов. Карасевас. — Вай деча гІуланхий культурага хьежжа мара наха заказаш а тергаш. ХІара коллектива член декхарийна ва къахьегамхой хьашташ дизза кхоачашде.

КПСС ЦК соцамо оттадаь декхараш толамца кхоачашдара поставщикий болх тоабе безаш хиларех дийцар мастера нов. Атасунца. Цо тешам белар объединене кадрови болхлоша къона йоахал хьалкхедара низ хьинар кходерг ца хиларех.

Коллектива вІхарера масалаш а кхувлаш предприятой къаьст-къаьстача подразделенешта беча балхах, наха кхетам балара гІулакхех дийцар объединене директора нов. Эльдиарвиевас. Белгалдаьккхар политико - кхетама болх дІахо тоабар духьа лоаттабеча къовсаме хІара коммунист, къаьстта а кулгалхо, шийгара хьокхам гойташ хила везилга. Цу хьакъехьа дукха фанташ кхийлар цо.

ДІахо йодача хьа кхетам балара балхацара кхоачамбоацараш тІагІертта дІадаха дезилга — из бар цу собрание даьча къамаьлий керттера чулоацам.

З. АЛЬДИЕВА.

КЪИЛБАСЕДЕХЬАРЧА ФОРДИЙ МОХК

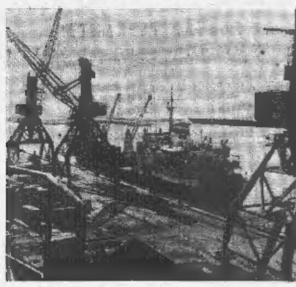

АРХАНГЕЛЬСКИ ОБЛАСТЬ. Автономин округ йолчу хьайоагIача уьх нокитчье итт шера дохкхий хувцамаш хиннад ненецки лаьттан тIа. Революци хьалехьа сабрча Iулаш тундре гIолла баьнна лийнна, цхьаккха тайпа медицински новкъостал доацаш хинна ненций духхьал ца бов гIертащ къовсам лоаттабеш хинна.

Цу зIамигта мара доацача хьанан советски хана вай мехкарча деррига дохкий-ча а хьгийча а къамаица цхьатарра бокъонаш яьннай. ХIанз ненций дезал тоеснна поселкашка бах, хIаьта тундре гIолла сабрчий Iулаша баьнна лелараш царна тIехьара Iуй мара бац. ЦIайча, Баренцева, Карски фордашка оагIув болча цу шийлача мехка хьу хьокх, Iалаша гоз йоах, мехкадьаттех кхьдоле вайдаше оахкалаши дохаш да.

Ненецки чкъьарий доахача боахамий шоай доалахьа траулераш да, хIаьта сабрч деладеча артелаши веадехьдаш ийю, вертолеташ уттаю. Цхьан хана тIехьабиса хиннача мехка къахьегаш ба лактерен инжерен образованиш [illegible] бола специалисташ.

СУРТА ТIА: Нарьян-Марски порт. Оарунгерча геолгаштен гIишлошхоштен, чкъьарий доахарашта а сабрч деладерашта а лаьрхIа вараш тоннаш ноаххаш Архангельскера хкухь укказа форда немаша. Наьхьаш хьадийллача хана дийнахьа а бус а Iодоссаду ноахьаш.

С. ГУБСКЕ сурт.

ТАСС фотохроника.

Планаши даьраши

СОВЕТСКИ ПЛАНИРОВАНИ: ДЕГIААХАРА ИТТ-Т ЭТАП

50 шу хьалха, 1929 шера, Советий V Эррнгсоюзни съездо чIоагIъьый дуней практике эгтара хьалхара бIарчача мехка экономика дегIаахара пхе шера план. Ишта дIадоладеннад пачча-хьалкхен масштабе ерригача социалистически процессашта доалдара керттера форма йола пхе шера план уттаелга, цунца социализма хьалашка бIаьш миллионаш болча наха цхьа план ларде луьйца еза. ЙIаьхкочa юкъа а цIенхаштара толам баккха лаьрхIа а план йоацаш болх бе йиш яц яха ленински идея чакх а йоаккхаш.

Николай ЛЕБЕДИНСКИЙ, СССР Госплана председателя заместитель.

ИНДУСТРИАЛИЗАЦЕ ПЯТИЛЕТКА

Хьолхарча пхе шера плана керттера декхар латтар, тIохьабисан аграрний хиннача мехкаха лаккхаиндустриальни, экономически шийх лоIамера пия бола держава ярах. Плана юкъе яр иштта цу гIулакха еррига оагIош эгтара хьалха бахача наьха реальни доходаш (шоаза совгIа) алсамъяхара чотах а беш хаьа вахара боарам лаккхара программа. Дикка совъяхха лаьрхIадар потреблени юкъаре фондаш — бахача хала мах боацаш деча образовани, унахIено лорарг, кхьдараш санна долча социални гIулакхашта финансировани ярга йолха средствааш.

Белгальъ хиннай халкъа боахама деррига доакъош дегIаахара ликха темпаш: промышленносте, масала, 2,3-за, юрта боахаме — 1,5-за.

Хьалхарча пятилетка эгтара лоархIамагIа хиина проблема хиннай еза-йоккха индустрии цуи керттера звено — машиностроени. ТIехьарчуй продукци кIезигагIа яьлча а 3,5-за алсамъяла езаш хиннай. Плана тIа белгалдаьккхад электроэнерги 4,4-за дуккхагIа хьелга.

Хьалкара пхе шера план нахала лаьккхача хана. Малкбузехьарча дукхаккнаш «большевикий блеф» аьхад цунах, экономико планагIа дегIаккхувла вIалла йиш а яц аьнна а хетаж.

Цхьабакъде хьалхара пятилетка керттерча хьоккамашта 4 шерен 3 беттен кхочашъяьй. Цу хана чуххь карагIдийнпараш шоаш а чIоагIа лоархIаме хиннад. Амма къаьстта бIагала хиннад уж рыночни экономика мехкашка 1929 шера ийккхача йоккхача кризиса хьалашка. Малхбузе Европе США-ан производство лохлуш а миллионаш бола нах улицаш тIа араккхувеш а лаьттача хана. СССР хьалъйий верда предприятеш, хIаьта 1930 шу чакхдоаллаш балхазле цIенъенна дIаяьийй яй мекха. ДагадохийтаI беза ба са, 1929 шера а тIехьа 1 апреле даннех, бе болх боацаш хинна нах, дуккхагIа а кIезигагIа а боацаш 1,7 миллион саг хиннад СССР. Цу тайпара йола контраст, кхетадеш да, теркал ца е хала хиннад. Малхбузехьара хIаман уйла еш бола политикаши экономисташи СССР даьха толамаш бокъонца долаш хIама хилара мукIарло ца дича баьнна бац.

ГОЭЛРО планагарен хьалхарча пятилеткагарен хьедоладенна боахама планированиш ара даьхкъе Советски Союзе даьраш, долчча бесса аьлча, цIаннха а хиннадац алкха къамаь явлени ларрхIа йиш йолаш. Исторически процесса керттера закономерностащ юкъара хиларо экономикана доалдара законаш юкъара хилара кхочаву. ДегIаахара социалистически наькъа тIа даьнича деррига мехкаштен халкъаштен объективни хиланза деригдоацар да планировани. Тахан ший активе ледаю цо СЭВ члена долча мехкий къамий планашта координаци ара маьхера опыт. Цу даькъе йоккхий объекташ цхьан хьалъярах кхийолча интеграционни программаштен планировани елга а долаш.

Юкхаьожаргда вай, хIаьта, хьалхарча пятилеткагахьа. Дицдалийта йиш яц, гобаьккха бахараш моастагIий а, долчча бесса аьлв, хьалхьа лелаеча, капиталистически державай оагIораххьара отталь экономически бойкот а йолаш хиннача хьалашка ха кхоачашъяр алхха керда социалистически общество хьалъяра этей хинна ца Iеш. Къона Советски пачхьалкхе дIахо йоахалургьа е йоахалургьац аха дош къоастадеш дола хIама хинна хилар. Хьалхарчен цул тIехьагIарча тIом хьалехьарчен пятилеткаша йиш хилийтар Советски Союза низ бола тIема экономически потенциал хьае. 1928 шера деза 1940 шерага кхаччалаш йолча хана СССР къаман доход 5-за совгIа тIаяхийтар, электроэнерге производство — иттазза, кIор боаккхилга — ръезза.

ЧIОАГIАЛА БОЛА ТОХКАМ

Тахан, тIом хьалехьарча шерашка хиннача событеех исторически опыта анализ ларде а луьцаш дуьне йиш йолча хана, къаьгга гучадоал, гит-леровски Германиа дукъаларча тIема СССР нотъялара ишаш хинна хьалаш тIом хьалехьарча пятилеткашка даьхача экономически, политически, социальни толамаша Iалашдаь хинна хилар.

ТIом лаьттача шерашка кердача халача испытанех такхъялар советски планировани. Геттара лоацача хана бёррига халкъа боахам тIема наьхъа тIа баьхке бийзар, экономически даькъе лоархIаме хинна мехка малхбузени кIулбехьен-малхбузейн оагIошкахьара районаш моастагIчо дIелийнача Iалашъяте чоалхаечи хьолашка доккхий хувцамаш де дийзар. Цу ситуацех цхьан хинна а геттаро кIезигача кицаьгIа а халагIдарех ци декхар кхоачаиде дийзар: демонтаж а еш промышленность гаьнарча тыле дIахьа, хIаьта кхитта масштабашка диллача ше мог кхы ца хиннача тIемо дIадехарашка хьежжа бола чоалхане тIема ма эшшара бола боахам хьабо.

Уж декхараш къестадаре тIайийцар 1941 шера кхоалагIча квартала йола мобилизационни халкъбоахама план, цул тIехьагIа 1941 шера иийлагIча кварталан 1942 шерен тIема-боахама план. Из бахьан долаш, 1941 шу чакхдоалаш производство лохъялар тIаоттальхало дIаявлча, 1942 шера дахадаш дегIааха йолаьлар на. Промышленноста валови продукци 1,5-за лакхьелир цу шера, хIаьта 1943 шера 17 процент дегIаера. Урале промышленность 1941—1942 шерашка 2,7-за лакхъелар, хIаьта 1944 шера — 3,3-за.

Сийлахь - боккха Даймехка тIом лаьттача шерашка планировани эффективни хинна хилар хьахьох ух цифраш: цо оккупаци яьча мехкашка хиннар а лаьрхIача Германета хиннача 3,5-за кIезигагIа болат, чугун, кIор, электроэнерги хиннача Советски Союзо тIемча чакхбоалаш самолеташ 1,4-за, танкаш юкъерен йоккхен халийбар йола йоккхий тоьпаш — 1,8-за дукхагIа аракецар.

Цу тайпара, тIема - боахама планаш чIоагIа лоархIаме хилар фашистски Германии экономически а тIема а гIулакхашта эшакра.

ТIемо доккха зе дир вай боахама. Нехецко - фашистски гIаьрахоша мехка цхьаман рузкъа 30 процент хIалакдир. Амма СССР хинна эгтара доккхагIа дола зе дар 20 миллион саг доархIам бола советски нах бобар.

ТIемо бохабаь боахам юхахьабелгеи цун дегIаахара машареча хьалашка довлалеи чакхдаьккхар цхьан халкъбоахама пIанагIа кхы лоацагIа хила йиш йоацача хана. 1946—1950 шерашта йола халкъа боахам юхаметтаоттабарен дегIабоалабарен план кхоачашьяра торо хилийтар 1948 шеррехьа промышленни производства тIом хьалехьа хишача боарамал тIехдовла.

ДИНАМИЗМ, ЭФФЕКТИВНОСТЬ

Карара пятилетка йолалуш (1976 шу), вешта аьлча машаре дегIаахара 30 шера, СССР къаман доход 14-за хIара евналц аьнна лаккъеннай, промышленноста продукци — 19-за, юрта боахама — 3,7-за. Нагахьа санна халкъа вахара хьалахи бахача наькха реальни доходаш дийцача, уж тIом сецачуа тIехьагIарча юкъа башха дукхагIа-кIезигагIа йоацаш 6-за лакхъеннай.

Тахан, советски халкъ иттагIа пхе шера план толамца кхоачашъеш доллача хана, вай йиза бокъо я, хьалхарча пятилетке вайнен юкъеденнача 50 шера даьраш чIоагIа ковлуш ла аьнна але. ХIано вай электроэнерги шинн дийнахьа, хIаьта болат 10 дийнахьа цу бIарчача 1928 шера дайь хиннар миссел. Минеральни удобренеш иттазза автомобилаш воркIаззен дукхагIа араехеш дерригача 1928 шера хийца хиннарел. Царрча шера дахь доахаргда ерригача хьалхарча пятилетке хьалдахь хиннарел дуккхагIа наха чубахх шенош. Къаман доходе хьайийцача, 1928 шера еш хиннача боарама пийсса цу хьара алхха пхи дн ма ра доза.

ХIонзарча ханарча советски индустре тороцаш хьалгойт хIанз вай мехко промышленни продукции 1950 шера дерригача пуцено арахецаш хиннача дуккхагIа араххецаш хилар.

Принципиальни лоархIаме я советски итт пятилетки цхьаьккха итог а. Уж уттара а кхоачашъяро а процессе социалистически планировани теори практика оттара чIоагIа шиш болча хьожамех чакхъьенай. Цхьабакъда общественни производства Iалаьмате йоккхача масштабаша, тIа-тIа чоалханегIа хулаш лаьттача цуй структура, Iилма-технически прогрессо верда, кхы а чоалханегIа дола декхараш уттаду советски планови органашта хьалхашка. дукагIа диллача хьалча тайпара дараш дIадех.

Уж дIадехараш теркал а деш, СССР Госплано министерствашта, ведомствашта, СССР Iилмай Академиа цхьаш аргабоахаш тоабу плановни болх. ХIанз ухх сахьате, масала, лерригIо шерий, пхе шерий, йIаьхкача хенашта ярни чулоацача наI йолча пачхьалкхен планий системага боалаш латт. Из деш къаьстта теркал тIабохийт социалистически планироване керттера форма йолча пятилеткашта. Из де лерхIаш тIа-тIа шерагIа юкъенолаю планироване практикага программно - целевой метод эгтара йоккхагIа йола социальни, Iилма-технически, экономически проблемаш комплексно къестаяра программаш.

Вай де гIертар да планашка Iилманен техникаен карагIдаьнараш, продукце диккал лакхъяра торонаш йола теркальнзарга, хьаьха производствени потенциалаш кхы а дикагIа пайда эцарга кхоачилга Iалашдар. Цунца дувзадения еш латт материальни стоймостени баланесаш эргайсахаш тоапра прогрессивни норма-й нормативаш системаш хьаьра тIадерадаь балхаш.

ХIанз ухх сахьате чIоагIа шаргуш латт пачхьалкхен планаш уттаеш кхоачадеча декхарий расчеташ боахам. Цудухьа тIа-тIа хьинагIа пайда оц планироване кIанзарча ханарча вычислительни техникахи экономико-математически методехи. Царех комплексно пайда эцара СССР Госпланеи союзни республикай Госпланашкен хьаю масштабага диллача шоаш могаш кхы уилазьа йола планови расчетий автоматизированни система (АСПР).

(АПН).

«Красный молот» заводе № 2 йолча цехе токарь волаш болх беш ва Юсупов ТIаус. ТIаус хIанзале шийх пхе шера план кхоачашъь ваьнвар. Из коммунистически къахьегама ударник, 1975-ча шера деиз социалистически яхье котало лелаеш хьавоагIаш ва.

СУРТА ТIА: Юсупов ТIаус.

В. ЮНЦЕВНЧА сурт.

Кердадараш

ВЛАДИВОСТОНО — ВЬЕТНАМА

Дукха за йоацаш советски Приморья столице — Владивостоке телеграмма кхьачар КПВ Хайфонски горкома секретарагара Чан Донгагарен города Халкъа кофйтета председателгара Даит Тоаигарен. Цу тIа йоахар: «Уих деношка советски доверий — дальневост о ч и к я й группа и тха портови болхлошна цхьана шоай беррига низ тIабахийта Хайфоне къахьегаш. Шуи цигарв бахьнача новкъосташа камаьрша а цIениче дег тIара а хьатеа тхона шоай йоккха опыт. Из да вьетнамски советски халкъашта юкъера, вIаши вошал теесача городашта Хайфоная Владивостокин юкъера тIема цхьоагIонах, доаргдоацача вежарий доттагIлонах доаь керда тешал».

Приморски порташка де дезаш Iалаьмате дукха балхан доллаш хьа а, дальневосточинаша харжа а хержа шоай дикагIа бола вилалаш бахийтаб Вьетнамски коллегашта новкъостал де. Владивостокера Хайфоне яхай, къоастадаь аьлча, халкъа депутатий городской Совета депутат Николай Чебей керте латти комплексни комсомольско - кигирхой бригада. Из дукхаза а котийнний портовикашта юкъерча социалистически яхье.

ХIанз ухх сахьате Вьетнаме дIадахийта кийчдеш латт Владивостоке «Лариса Рейснер», «Начаево», «Оренбург», «Хо Ши Мин» яха теплоходаш. СРВ фордий йистошка дахийта теплоходаш кийчдеш, докераша аьхан ахазен — шозза кхоачаню нормаш. Из гIулакх традици а хинна дIаоттад царна.

«Тха ударни къахьегам — социалистически Вьетнамаl» — цу девизагIа хьийре къахьийтао города бахархоша Эррнгсоюзни коммунистически субботник хиннача дийнахьа. Цар цу дийнахьа аьккхар 540 эзар соьгIа сом, хIаьта из Вьетнама фонде хIичу а делар.

Дукха ха йоацаш краеведчески музее хьайийллай советски Приморья столицая Ханоя къахьегамхошта юкъера бувзамаш дегIаахаввя дукхаю бола экспозици.

(АПН).

Доазол дехьара

ДУНЕН ОБЩЕСТВЕННОСТА ТЕРКАМА ЮКЪМОТТИГЕ

ХИЛАНЗА ЯРГЙОАЦА ЭТАП

Роберт Шварц вовзаш ва Нью-Йорке йоагIача фирма вице-президент хилар тарра. Массеи колледжа студенташта вовз из талантливи преподаватель, экономически Iилмай доктор хилара. Амма дукхача американашта вайзав из США тIема дукъаларча болама активист волаш... Из ва «граждански хьаькъалерча машара тIехьарча Организаце» ньюйоркски отделене председатель, геттара хьинарс дакъа доац «Американаш — ОСВ тIехьа» яхача къовача общественни организаце балха юкъе».

— «Хьаькъалерча машара тIехьарча Организаце» членаша хьаллаьца гIулакх хIанз ухх сахьате стратегически наступательни герза доазув оттадеча американско-советски Договора ратификаци ярх кхоачашдар лоаш болча дукхагIа болча американашта хетарашка хьежжа да, — аьлар Р. Шварца АПН корреспондентаца къамаьла деш. — ТIема дукъалара американаш бокъонца тийша ба договор машара тIабодача новкъа баьккха лоархIаме гIа хиларах, хIана аьлча цо стратегически герзашта кхы дIахо дегIадакха йиш хургйоацаш доазув оттаду, шин мехка юкъе хиланза даргдоацаш долча цхьаннена хетараш вокхо кхетадеча чIоагIдарга дут, доазув оттадарен, хIаьта цул тIехьагIа ядерни арсеналаш фактически кIезигъяре хьаьнтхьаре СССР-ан США-ен юкъера конструктивни переговораш дIахо хьара эша хьалаш хьаду.

Роберт Шварц тийша ва венски договор еррига адамле а деррига а хIалакдергдолча термоядерни тIема кхерамах мукъалкхаргахьа бодача наькъа хиланза яргйоаца этап хиларах.

— Цул совгIа, — кертагIдовх со, — цу договора реализаци да йиза ВIашагIкхийттача Штаташта вIалла могарг а дац тIа-тIа ирлуш йоагIа мехка чура экономически проблемаш хаьметтел кIезиг-дукха а къоастае. Миллиардаш доллараш дIаухийт Пентагоно хьалла цхьаккха а гIойле йоацача тIема гIулакхашна. ГIулакх иштта долча хана 25 миллион американец ва официально оттабаьча къела йовраиал лохагIара вахара хьалаш долаш. Ях миллион бола американски къахьегамхой бе болх боахаш ба.

Духхьал цхьа ВIашагIкхийтта Штаташ мара, — йоах Роберт Шварца, — боккха мохк бац дунен тIа, дарба дайтарга дIабода мах тIехбаьнна лакхлуш латтача хана медицински страховани еррига а пачхьалкхен система йоацаш. Алхха Пентагона бюджет кIезиг а яь из деш мукъаьйна средстваш машареча граждански гIулакхашта дIаяхийтаро гIойле ергьац миллионаши миллионаши болча американски къахьегамхошта тIалатта хьал кIаьддара, царца метаргIола чубаха моттигаш, кхача, медицински гIо Iалашдара...

СССР вaxa волаш, — дагаух цунна, — са торо хилар советски общественноста дукхза викалаш бIаргаго а царца къамаьлаш де а — Iилмахошца, профсоюзни деятелашца, болхлошца, искусства деятелашца. Са бокъоаца йиш хилар советски наха тIом чIоагIа гоама хиларах а лаьтта бохаргбоаца машар оттабара шоашта де мел могар дергдолаш уж хиларах а теша. Из я, сона хетачох Советски Союза ОСВ-2 договор а раприлка чIоагIъяра тIаерзаь кхы мел йола советско-американски дунен халкъашта юкъерен соглашенеш а йиза кхоачашъегIертаргхиларах йола гаранти. Лоаппа аьлча, гIулакх алхха ВIашагIкхийттача Штаташка хьежаш да.

Э. БАСКАКОВ. АПН соб. корр.

Нью-Йорк.

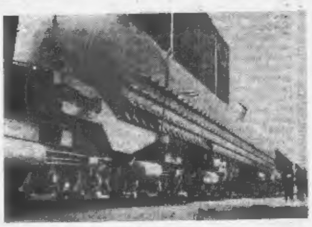

Толамо дегIадоагIа социалистически Югославенеи Советски Союзаи юкъера дIахола цхьана леладу гIулакхаш. «Энергоинвест» яхача Сараевски объединене термоаппаратура заводе СССР ванавагIа хьалий атомни электростанцена лаьрхIа эгтара хьалхара Iин сепаратор (сурта тIа).

В. ЛЕДНОВА сурт. ТАСС фотохроника.

АПН комментареш

ВЕНСКИ ВIАШАГIКХЕТАРА ЭКОНОМИЧЕСКИ ПОТЕНЦИАЛ

Шоай хана американски эксперташа лаьрхIадар, 1972 шерарча ракеташта дуьхьаларча оборона системана доазув оттадарах долча советско-американски договоро ВIашагIкхийттача Штатий бакьх дукхагIа-кIезагагIа доацаш 6,5 миллиарда доллар кходе торо хилийта хилар. Кхетадеш да, цунах баьннача пайда дакьа СССР а кхачар. Бакъда, сихдаь герз хьалела дIахоадахар бахьан долаш, цу экономе тIема бюджеташ кIезигъяннар, хIаьта США тIема расходаш-м лакх а елар. Ишта дале а, вай боккха я, ОСВ-1 хиннадецаре, уж кхы а интенсивнегIа дегIайоагIаргъяр аьнна хета.

ОСВ-2 Договора экономически эффект, уж саннарча лоархIамех, дукха а лаххагIа хила дага я. Цу даькъе компетентни болча американски политически деятелех цхьанне конгрессмена Лео Эспина йоалайир цифра — 20 миллиард доллар. Герз дIадаккхара йолеи герз Iалашдара тIахьожам лоаттабеча США агентства дукха хьа йоацаш оттаьча доклада тIа йоахар: «ОСВ альтернати, ва хургьар вай кхы тIа а итташ миллиардаш дIаахийта езаргхина стратегически герзаш хьадегта сиддалар». СовгIча расходий мухь текхо безаргбар советски экономика а. ХIана онда шанс и шинка а халкъа тIера из мухь дIабакха.

Из алхха юкъарчал доацаш бола пайда ба. Кулгаш лаццача договорен дерригача венски вIашагIкхетарон сы дIахорча хана дургдараш ауш, дицдалийта йиш яц, ОСВ-2 чIоагIденна дIеоттаро дунен халкъашта юкъера деррига гIуланхаш кхойнам лаьгIлулга кIоаргдалара оагIорахьа дегIаахаре шено йоацаш позитивни импульс лургхилар. Американски сенато договора ратификаци яро хьахьоккхаргдар. Малхбузе, эгтара хьалхарча аргIаьна США, из процесс дIахояхьара эша политически потенциал бокъонца йолаш хилар. Вене этта атмосфера тIема даьхьерча яхьа кхыча дешай хьакъехьа а доазув оттадергдола переговораш сихъергхиларга хIаьнзехьа догдоахийташ я. Къоастадаь аьлча, дуьцар да юкхасоцаенна латта Центральни Европера герзашпара низаши герзаши кIезигдарах йолча переговорий хьакъехьа США-и СССР-и цхьана цхьадола гIулакхаш де вIашгIехьдаргхилар. ХIаьта уж толамца чакхъялара а дикка материальни гIойле ергьар берригача цу юкъе дакъа лоацарашта. Хеташ долча тайпара, нагахьа санна укхаза латта бIу нийсса ах кIезигбича, 20 — 25 миллиард доллар кходергдар.

ТIеххьара а, дицдалийта йиш яц: ОСВ-2 толамеча финишах ОСВ-3 старт хургьар. ХIаьта из эстафета а герз дIадаккхаргахьи болаш я. Вешта аьлча, духхьал вдамлехта ший бIарзагIа йола проблемаш къестаяра яца Iалаьмате дукха лийрхIерел совгIа средстваш кхоачийтаргйолча новкъа. Эксперташи хьогге а лаьрхIад: моцал, лазараш, йоазув-дешар ца хар санна йола планетах дIахнача дераш доацаче айпашта дарба даре хIалвара дунен тIема расходаш 8—10 процент лохйича кхоачам хургбар аьнна.

ОСВ-2 Договора ратификаци яьчул тIехьагIа дуне тIалата мегача герз дIадаккхара гIулакхах, эгтара хьайха гарантировании, цхьанна а политически хьалашна дувзадення доацачь гIойта кхачар хургла дегIаухача мехкашта. Дагадохийтаргда вай, тIема бюджеташ зIамигъяр бахьан долаш кхоеча средствай дика цу гIулакха хьажадо аьнна йола советски предложени ния бохааза а принципагIа диллача цхьанкха дуккъала воацаш а хилаб.

ДегIадоьккхача капиталистически мехкашта йола Вене гучаяьнна традицеш кIоаргьялара (нагахьа санна гIулакх ший логически бухага кхочадой) чIоагIа хила мегаш йола тIехьале а экономикера кризисни явленаш кIаьдъялар. Дунихача Малхбузехьарча Iилмахоше мукIарло ду промышленноста тIема доакъош дегIаахаро балхазле лакхъялара гIо деш хилара. Иштта, 1972 шера март беттехьа а США конгрессе дIачунича балха пизах йолча президентен доклада дагчнна хьежача наха эшача товарий производстве ена нивестине хьаем йола болхлой моттигаш авиаракетни промышленносте еча капиталовложенеша дуьул яхоалагIа дакъе дуккхагIа я. Къаьстта гуш ба дегIаухача тIема расходий инфляцеро бувзам я. ХIана аьлча уж расходаш бахьан даим дегIаух малхбузен мехкашка пачхьалкхенах хьерча декхараш, хIаьта цо лелаш доле аьхча совдувларта а пайдаларга а эвт.

Дукхача экономисташта хеттача бесса, пачхьалкхенах хьерча декхар лохде торо хургьар герз дIадаккхара хьалхарча этапе а тIехьа. хIаьта тIахкха кIезигдала долалуре, цр хIаране шиий потребительски а ипотечни а декхараш. ДилагIча даькъера кхоалагIча даькъага кхоачаш йола мукъаьовла средстваш юкъарчал доацаш налогаш лохъярга яхийта мегаргьар.

Юкхера а, социалистически мехкашка кхоачаргьар шоай мукъагIа хургйола экономика кхы а чехагIа дегIайоалаярга дIахийта лийрхIа хиннарел совгIа средстваш, цо торо хулийтаргьар плановаш тIа белгалдаь декхараш хьалхагIа кхоачашде, шоай гражданий вахара хьал дика тоаде.

Иштта ба Вене вIашгIехьбаьнача барта экономически «мах».

В. ВЕГИШЕВ, АПН политически обозреватель.

ДоттагIий опыт

Дукхавезар лаха...

«Сона йовза йоI, цуа дуккхаш а да дас хургдоаш цIенош а да...» — яхаш цали доах йиш-вошаш деча Нецала «Дехьа нускал» яхача Берджиха Сметана эгтара чIоагIагIа наха йовзаш ярех цхьаь опере лэвзаш. Йиш-вошаш дечо вIашигача сага даьнси цаниеи хьалхашка хестаю ше цар воIа йоалас могаю йоI, цун рузкъа, кулга говзал.

Тахан нах юкъе а беле лийхе доаладеш нускал е йоI маьре а йодаш иштта. Къоабороша шоаш лох шоай ярах: хьалха бIаргкхеттащехьа а лотабенна безам, доттагIалах хиина безам. ХIаьта иштта хIама нийсденна дехе? Е дуккъал мукъа ха ца хилара хIанз кхоа ца вой, шу лаьлча а кхоа ца вой...

...Чехословацки моллагIча газета тIа корал йиш я хьоашал тоха ловрий объявленеш. Цу объявленеш тIа нагиркоша дукхагIча даькъе шоай сибатех дувц, 30 шерал тIехбаьнараша — шоай оамалех, балхах, мукъача хана ше салоIам беча хIамарех дуц. Дукха веза саг лоашта мишта хилча бакъахьа хетар а дувц.

КIеззига мара бисабаш хIанз наха юкъе лелача гIулакхий дукха проблемаш Iилма-технически средствай гIонца къестае йиш хиларах да тешаш бола нах. МоллагIча тайпара воьха а шш саг цхьана наха везаш хилар чоалхане хIама да. ХIаьта доккхий гIалаташ а ца деш ваьха чакхвалара хьаькъал а опыт а эш. 18 е 30 шу даьнача хана вахара опыт йоккха хилац. Укхаза дика хьеха бе тарлу электронни машино.

Кибернетика гIонца шийх хила беза делал ярза даькъе мел долаш хургба ха лоачча коаш тел социологашеи психологашен лаьрхIа оттаьйча анкета тIарча массеха хаттара». ХIаьта вычислительни машино вIаши ниййсду дехаш волчо дIадехараш цуйах кхета тарлучча дукхаьеша дIадех а р а ш и - цар вахар уйлаша. Анкетан дохний кIийлен тIа вIашагIкхета лоача шин сага гIулакх къоастадаре юкъерча боврагIа ах миллион математически логически операци е еш. Юкхера а электронни йиш-вошаш дечо хьаккхайнаю эгтара дикагIа вIаши та венаш волча шин сага гIерави цар керттера даннеш а. ДIахоздар царех шоаьх тийша да.

Хьоашал тохаро цхьаьккха способ я цхьана таьнна наькъа ахар. Из гIулакх вIашгIехьдаккх дукхавза шерашка деиа болх беш йолча кагирхой путешестве бюро.

«ХIанз ухх сахьате нускала аьнна юкъера ха 20 шу да, зIамигача сага — 22 шу. — йоах лоро Людек Черне, маьре яхалехьарчен саг йоалаялехьарчен гIулакхашта йолча консультанех цхьанне заведуюче. — Цул совгIа, царех дукхагIбараш марсесаг хилалехьа шин эп бутт хьалхагIа вIашя байза ба. Кагирхой дилла а вIашгIехьа хилаш вIаши дикагIа бокзар, хIана аьлча ха а торо а яц нар из де. Оаха новкъостал ду царна цу гIулакхах».

ХIанз ухх сахьате Чехословаке болх беш а маьре яхалехьарчен саг йоалаялехьарчен гIулакхашта йола 70 консультаци.

Магда ГРАБАКОВА. ОРБИС-АПН.

Афганистана Демократически Республикана дуьхьала хIахо а тийша балхаш вIашагIлехкаш да империалистически гIозараш. Цар герзашцен тIема кхоачамцен Iалашъю шоашта Пакистанера таба моттиг лаха йола контрреволюционни элементаш. Кунар, Пактия, кхьча провинцешка баха маьрша наь бовбеш тинича цхьан бандагара хьадаьккхача американски китайски герзо тешал ду Афганистанерча халкъа стройна дуьхьала, мохк саго сага эксплуатаци еш йоаца общество хьалъяра наькъа тIа баьккхача апрельски революцена карагIдаьнараш дуьхьала цу низаша боккха тийша бовх вIашагIбелла хилара.

СУРТА ТIА: мехка территоре тIа йоххаьча бандашкара афгански Iаьдалаша хьадаьккха герз.

Р. МУСИНА сурт. ТАСС фотохроника.

БЕЗАМЕ ВІАШАГІКХЕТАР

Вр гастрольни эхна камаьрша хиннад грозненцашта. Вайцига каст-каста ух цІи хеза астрадни коллективаш. Театрально-концертни зале Украинерча Житомирски театра гастролаш чекхъяьккчул тІехьагІа вайна шоай искусство йовзийташ ба Алтайски драматически театра артисташ. Цун гастрольни афише къаьстта теркам тІаозаш я вай таханарча вахара хетаь, вай заманхой хьоштош, дагардараш хьаьонхаш йола С. Алешина «ЧІаштарга кІотарг», А. Арбузова «Къиза ловзараш», В. Розова «Хьортенга бІы» яхача пьесех уттаь спектаклаш.

Укх деношка Грознерча искусство езарашта кхы цхьаькха а дикахетар дир цу театра коллективо. Цо хьийха вайцига кьоашалгІа баьккар цу театраца творчески бувзамаш дола Москвера артисташ: Евг. Вахтангова цІерагІча академически театрера РСФСР халкъа артист В. Лановой, А. Кузнецов, «Мосфильм» киностудера актриса С. Аникина. Цар йовзийтар репертуара деналах хьалдиза долча Б. Лавренева «Шоазткъе цхьоалагІеар» яхача дувцарах оттаь «ТІехьара топ кхоссар» яха спектакль.

Москвера баьхкача артистий цу спектаклаь а цар кийчдаьча концертага а хІанзе а хьежаб Грознера, Гудермесера болкой, дешархой. Хьаьший хул промышленни предприятешка, Іилмаи а культура а учреждениешка. А. П. Чехова цІерагІча библиотека цар вІашагІкхетар хилар городе кагирхошца. Порвальнача советски театра а кино а актера Лановой Васкве дийцар шоай творчески балхах лаьца, эсташ делар шийга даьча дукхача хаттарашта. Къаьстта теркам тІаозаш дар тхьаь сарах хьтташ йола «Сийлахь боккхача Дай-мехка» яха киноэпопея оттаьча коллектива балхах лаьца цо дийцар. Сакъердаме «аккдаьлар «Космос» яхача кинотеатре артистаща хинна вІашагІкхетар а. Цига гулбеннача маьккха чуйоацам болча къамаьлига ладувгІарал совгІа, цу артисташа даьча лаьцача кино-фильмашкарча домаьошка тьома а йиа хилар.

С. ПАРЧИЕВ.

СУРТА ТІА: РСФСР халкъа артист В. Лановой А. П. Чехова цІерагІча библиотеке хиначa вІашагІкхетаре.

В. ЕЛЕЗАРОВА сурт.

МАРША ДОАГІАЛДА, АХКА!

Назрановски районерча школашка кІезига къахьегаш дешархошна вяхан камикулаш йолча хана салаІийтара цар могашал чІоагІъяро. Укх шера а 11 ааьи совгІа бер да тайп-тайпарча мероприятеш чулаьца. Дукха ха йоаццаш цар мишта салоІ хьожаш хилар Назрановски районо. Дика віаштІехьа а баьккха болх дІаболабаьб цхьайолча школашкарча могашал чІоагІъеча берий майдаша. Тайп-тайпара ловзараш, спортивни инвентарь чулатта помещенеш я кийчъяь. Массайолча майдашка беча балхе планаш уттаьай, кийтъяьй стендаш.

Ловзара эша инвентарь дика ІалашъяьІ Яндарерча № 2 йолча, Назрановски № 3 йолча, Пхьилекъонгий-Юртарча №№ 1, 2 йолча, ТІой-Юртарча школашка. Цу школашка бераштa сакъердаме мероприятеш чакхъяха хоаш бола, инициативни кхетамчаш ба болх беш. Пхьилекъонгий-Юртарча № 2 йолча юкъерча школе кийтъяь хоза стендаш: «Фаьлгий дунен тІа», «Тха сурташ», «Ираз дола берал», «Тха моха». Укхаза да тайп-тайпара ловзараш: биллиард, берий хоккей, бургаш, теннис.

Яндарерча № 2 йолча юкъерча школе дукха берий книжкаш, журналаш, газеташ дв. Майдошка спортивни мероприятеш хул, хІаш Іомаду, сурташ дехк. Дешархой коммунистически производственность а йолаш хІалхабера дукха къахьег масса йолча школашка. НПСС ЦК «Идеологически, политико-кхетама болх дІахо тоабирах» болча соцамо дІадехар кходчаш а деш, бераштa беча кхетама балха планаш оттаьй. Майдашка да Л. И. Брежнева берашка даьча кхайкамала текст тІайола плакаташ, берий творчески балхаш хьахьокха стендаш.

Школашкара майдаш хьинаре даьза ловцаш хиннай районни мероприятешка: Дунен хьакъаьшта юкъерча бера шера, художника В. М. Васнецова кхоллама хетаьча утренникашка, «Дунє гу сона» яхача суртий конкурсе, «Іадика хийла, школа — марша доагІалда, ахка!» яха цІей чакхдоаккхача.

Наьсар-Кертерча № 1 йолча юкъерча школерча майдане дика вІаштІехьбаьккхаб агитбригада болх. Уж вастнаста концертни программа а цІце хьашкарча станицка бахе хул. Районера дукхагІа йола школаш совхозий е колхозий лаьттаьш тІа ида. Цар шоай ахкар каникулаш йолча хана дикка пеикъостал ду юрта боахама организацешта.

«СССР халкъа просвещене отличника», Экажкъонгий-Юртарча № 2 йолча юкъерча школа директора М. М. Картоева дувш:

— Тха школе віашагІъехка дешархой производственни бригадаш новкъостал деш я «Экажевский» совхоза. Производствени бригадана тІачІоагІдаь да цхи гектар лаьтта. Цу участка тІа цар хьалкхею шекара свеклаш. Гурахьа хьувкъам чувоаца хана цар кхыдола балхаш а ду. Ниттa, бераща чуйц шекара свеклаш, кхартолаш, хьаьжкІаш, кхыйола юртбоахама культураш. Цул совгІа, тха «баьццарча патрула» чудоагІача бераша 10 эзар совгІа гa дІа а егІа, доал ду царна.

Дика гІулакх да Пхьилекъонгий-Юртарча школаша дІадоладьяр а. Наьсарерча районо кхетама болх лелабеча мессентора Ревина Галина Петровнас раьза а йолаш [illegible]:

— Пхьилекъонгий-Юртарча школашкара дешархой чинла бу салараш а кийца хІанз уж леладеш ба.

Лакхе вай бийцача школашка санна дика лелаш гІулакх кхычахьа. Эсала болх бу СурхотІарча, ТІой-Юртарча № 2 йолча, Экажкъонгий-Юртарча № 1 йолча. Долакха-Юртарча юкъерча школашкарча берий майдашка. Укхаза йолаш яц спортивни инвентарь. чакхйоахача мероприятеша берий безам тІаувзаш, цудухьа уж кІезига я хул майдашка ловзаш. Ахка дагарта, каникулаш тьакхачарга хьежаш хинад дІаьхача шера бераш. Доалє йиш яц цар тийса са. Цу школай кулгалхой декхарийла ба сахьа сарцаргІ а баьина берашта салаІа, могашал чІоагІъе хьалаш хьаде.

К. МАРЗИЕВ, хьехархо.

ВЛАДИВОСТОК. Тайжача океана къилбаседа-малхбузехьарча даьъа кораллови рифашкей Индийски океана рифашкей масесхь рейс хьй СССР Іилмой Академе СибарегІерча отделене Дальневосточни филиале форда биологе Института болхлошта. Кораллови сообществана чуйоагІача организмий продуктивность, биотически отношенеш, цхьана хула эволюци Іома я эш. искусственни рифай моделаш хьае гІерт уж йовражеча широташка форда йистерча участкий продуктивность лакхъяр духьа.

СУРТА ТІА: малезиологе лабораторе заведующи Іилмай кандидат Латыпов Юрий (юкъера вар), поккхагІйола инженер Поляков Дмитрий, йоккхагІйола лаборант Чепига Татьяна аргІаш экспедиче материалаш къовстеш боахк.

Ю. МУРАВИНА сурт.

ТАСС фотохроника.

Ек берий оазаш

Довссаденнад городера ковнаш, сатийна я цІагІа а, хІаьта «пионерски республике» гІар-тата цхьан минута лаьгІаш. Бутт совгІа ха я Кавказерча ловмашта юхе ядача лагерашка цар салоІа.

Ведански районе эттара хозагІча моттиге паргІата улл «Спутник» яха пионерски лагерь. Хьалхарча сменагІа укхаза салоІаш дар «Старогрознефть» НГДУ болхлой бераш. Барт тайнача шоай дозалашта юкъе цар хьанйцар Казахски ССР город Гурьевера бераш а.

Сакъердамє да берий вахар. Сарраьхо ийшача цІераштa гонахьа екаш я берий оазаш. «Малхи, фои, хийи — тха дикагІа бола доттагІий» яхаш доаха хилеш хоз. Дийца вергаш ди дІоахденнача хана Хулхулау яхача хи тІа долхача берий гІаддахар. Лоамара доагІача шаІа сапна цІенача, ахкан маьлха вІанараша дІоахдаьча хи чура хьадаха магац уж.

ХІаьта литта даьтта санна цІенача лоамаш фега араьнна, баьццара дувхар долча хин шуьнашка, е чІоже гІолла урагІа водачул сакъердамегІа фу хургда!

«Дружный», «Искатели», «Юнга», «Орлята». «Солнышко» яхача отрядий берана майрагІа, декал, хьаькъал долашагІа малагІа ва хьожаш спортивни якь лелаю, футболах, волейболах ловз. Бераша салоІача хана лагера кулгалхоша дукха мероприятеш уттa а еш чакхйоах. Спортивни къовсамий итогаш ю смена чакхйоалача хана. Футболах хьалха латташ хьайоагІа «Дружный» яха отряд. «Зарница» яхача ловзаре массарел дукхагІа баллаш яьхай «Искатели», шоллагІа моттиг я «Орлята» яхача отрядега. Массарел масаегІа шоаш болга хьахайтар В. Шевцова, Д. Гаврилюс, Л. Саркисовас, хІаьта А. Эльмурзаевна санна гаьна дика хоссa могаш цхьаннха вац лагере.

«Спутника» яхача лагере са а йолаш, низ чІоагІбеш ба «Къона футболисташ» яхача спецгруппа доакъошхой. Уж да Грознерча № 60 йолча школе „деша дагІа бераш. Хьалхара го боаккхаш къовсам лоаттабаьча шийтта командана юкъе хьалхара моттиг яьккхай цар. ХІанз кийчлуш ба къона футболисташ август — октябрь бетта хургболча шоллагІча гошна юкъе дакъа лаца. Цу группе кийчбу къона футболисташ цхьан хана дика накъабаргба «Терек» яхача командана.

Т. КУВАТОВА, хьехархо.

ТАЙ-МАХА ЭЦА АРАБАЬННА

Сайрангахьа ласта ха к. Грознерча Керда Алды яхача поселкерча автобусаш сецача моттига городе йодеча автобусага хьежаш латт дукха кхалнах. Шоаш арабаьнне никъ бувцаш, цхьан гІулакха уж раьза боацилга хоргдолаш, тІетІа гІер айлуш, шоайле къамаьл деш бар кхалнах.

— Дош доацар-м да ер хІанз санна хІара дийнахьа каг-маг гІулакхаш баьхан долаш цхьаьши сахьат ха йоае езаш хуле,— аьлар царех цхьанне.

— Каг-маги кІозигош гІулакх даьра доц вай арадаьккхар-м, цІагІа тай-мака ца хилча доалий, из денна эшаш ма дий,— йоах шоллагІчо.

Цар дувцачох ларг кхийтта йола берроаьхаь кхийна цхьа зІамига сиг цар къамаьла юкъевоагІа (цо дувцачох из цу поселке ца вахилга хоаргдолаш дар).

— Городера дар дикагІа хеташ йода хьо, кхалсаг, миштта гаьна тай-маха эца? — хетт цо.

ЦІагІа да дезаш шортта гІулакхаш доллашехьа а, уж юкъагІа а дита йода со городе тай-маха эца, цигара дар дикагІа да хьна йоаш е яц, эзараш нах бахача Кердача Алда промышленни товараш дола цхьаь цаІ тина ца хилара совгІа, уж товараш доаш йола цхьаьккха парек а яц, — жоп делар кхалсего.

— Тхо дар дайна велаш да мотт, хьона, е городек бІарг тоар гІоне цІагІара дар юкъагІа а дита арадьяннад мотт хьона? — йоахар шоллагІчо. Со дуйе сапа эца городе яа араьннай, хьаш дуьц цо дІахо.

ЗІамигача сагагара новкъостал хургдолаш санна городе йода автобус сецача латта кхалнах хІарвар шин-шин бале кодабе отт.

— Со бераштa тІеновха пазаташи босоножкаши эца араьннай, йоаз цхьанне, со цІагІа юкъю маьчеш баоэкъашта хьекха щетнеи эца йодаш я, шортта йитта езаш цІагІа латташ хІамаш йоллашехьа а. — аьлар шоллагІча кхалсего. Миттa тІарахо шиншин лоттам баьлар.

— Денна эшаш дола промышленни товараш эца, хІара дийнахьа яхар санна, цо городе аха дезилга ховш бий-теш горпромторга кулгалхой? — хьаттао цо царга.

— Ше яхa яяча, массеа а аиза йолаш санна хет, оалаш да вай дай кица, горпромторга кулгалхой городе бахаш ба, цудухьа дукха сагота бац уж тха гІулакха,— йоаз кхалнаха цхьанне оалаш санна массане а. Сагота хила а поселке бахача зварош болча маьха хьашташ кхоечецца тьома а безилга дІахайта-м дезаш цергі аьлача санна шоай къамаьл чекхдаьйтар кхалнаха.

Б. ДОТМАРЗИЕВ

Охца гІулакхаш

Вахаре эттара сийрдагІа шераш да студенчески дераш. Уж заголувцаш хІара шера вІашагІбеттаау цхьан хана хинна студенташ. Царех ба 1976-ча шера Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен университета филологически факультет чакхъяьккхараш а. Дукха ха йоаьшаш хилар цу тайпара аргІанара вІашагІкхетар. Университетанарча, шоай хиначa хьсаркхошцарча безама цун эдане чу кхийттабар выпускникаш вІашагІа. ТІаккха студенчески столове баьа а лаьрхІар.

Цхьабакьда морхаш тІаяхкача малх къайлабоалаш санна дега гІозале йоайир цига хьалхашка оттача сурто. Хета тарлу, корта бохабеча маларо цатоам баьккхаб-теш аьнна, бакьда, хетаргахьа зала заведующи Максимова Таисия Николаевна еха яцар, хІаьта цатоам хиввраш-я алхха кхалнах бар.

Столове ахкаргара дІайиккача веррташ а 7 саг маре вацар. тІаккха цхьан хана хиначa студентех а вар И саг. Шоайла болча безама вІашш юхе латта шин нехал вІашка а эа ІохайІнар мехкарий.

Цхьабакьда тІадоацаш халат а долаш, цІимхаро юкъ а йолаш тІаенача ихьан кхалсаго шоаш дуаее чу хьакхоллараш а дехке баьхар хІама яа бовккараш.

«Шо вокзале хайша багІа цхтанам-м дац, шоана хьан бокъо енна миттa Іохвъша», — яхаш мухь бетта йолаелар из.

Шийбенна, шоаш дергдар фуд ца ховш хьувзача мехкарала во даттара бехк цабаккхар а дехаш, шоашкара даьина гІалат малагІа да хеттар. Ма дарра дийцача, цар юхь гуш а ярий-хьогІ Максимована-м. Тамаш ярах из цхьаннеца тоссасина йоагІаш еаре.

Столовера пхьегІаш дІайоадаш йола кхалсаг а кассир а шоай хур дааь из сонае гІертар. ТІаккха шоашта хезар царна шоашта ховрда.

Тайп-тайпарча юрташкара хьабеьхка мецбенна а хьогбенна а бола къона кхалнах хІама дал меттел, хий мала а ца кхоабеш дІа-м бахийтар Максимовас.

Цар-м кхычахьа цхьаннахьа хІама диаь хургда. Из дац вертердар-и. Кертердар да, кІайбала бейна котта а болаш йола йоккха саг, из санна йолча общественни моттиге болх беш а хахча, сел берса, доржаенна, цхьаннха зделах хІама дошаш хилар. Нагахьа санна мехкарагта шоай столовера боаьо толхаь лІаре, тІаккха а хоза, шортига ала магаргдар. Уж сел нохьІаьржа а ца оттабеш. Вешта цар-м цхьаккха бовьо толха мича яьр. уж сатийна Іохоншаш боахар, аьсса хІама яц аьнна кІеспта чара нах чубоацаш йолча зале.

Бакьда, Максимова предложенейи жалобийи книжка хьадийхача шея а лаар: «Шоай хьаьт дер издеиаи», — кхаш хьы тІа а ипарш а яь дІахор.

Дерригача адамаша хьахаьле. хьаьвала къахьегача вай мехка, кхьацабойча нахa деладу уж санна дола охца гІулакхаш юхатехича бакъахьа да иу гІулакхага хьажа декхарийла бараша.

Х. АУШЕВА.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

«ТІОАРСКА БУРГАЦА» ЯХЬАШ

МагІалбикерча дукхача футбол езарий теркам тІаозар укхазарча Серго цІерагІча стадионе вхе дийнахьа чакхйоахаш хиннача яхьаша. «ТІоарска бургац» яхача клуба республикa юрташкарча донкхагІдолча берий группа командашта юкъе хьалхе яккхара йолча цу яхьашка къовсам лоаттабеш нйс команда яр.

Юкхьанне а денз говзала шоаш кхычарел тІах хилар хьахьекхар Карабулакерта къонача футболисташе. Ирача къовсаме цхьаьца бургац дукхагІа чу а тоххаш цар эшабир наьсархойи (2:1) магІалбикхойи (4:3). Кхыдола ловзараш а толамца чакхдаьхача цар чемпиона цІи яьккхар.

Назране ловзаш хиннача юкъерча группа бераштa юкъе тезар Шаьлара къона футболисташ.

Б. БОКОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

14 ИЮЛЬ
I ПРОГРАММА
ФРАНЦУЗСКИ ХАЛКЪА ЦІЕЙ. (БАСТИЛИ ЯЬККХАР).

8.00 — «Хаь».
8.40 — ІуйранІара гимнастика.
9.05 — «Буратиной выставка».
9.35 — «Шоана, дай-ноаной!».
10.05 — Р. Глиэр. Арфага йолча оркестра концерт.
10.30 — «Сийлахь-боккхача Дай-мехка». Киноэпопея. 20-гІа фильм. «Вовзаш воаца салте».
11.25 — «Музейшкеи выставкашкеи гІолла». Паччахьалкхен эрсий халкъа музей. «XVIII-ча бІаьшерий эрсий искусство». Ленинградера передача.
11.55 — «ІуйранІара почта» яха музыкальни программа.
12.25 — «Из де шоана мо».
12.50 — «Спортлото» тираж.
13.45 — «УчагІІеш». Іилма-популярни программа.
14.30 — Кердадараш.
14.45 — «Кхоана металлурга Ди». СССР-а Іальшача металлургеминистра И. П. Казанца къамаьл.
15.00 — «Йовзаш бола ашараш».
15.25 — «Москва» яхача документальни фильма премьера.
16.20 — «СелаІад». Халкъа творчества кхоалагІа фестиваль. (Пакистан).
16.55 — «Вийнача хІамай дунен тІа».
17.25 — «Цьана къахьегар». Телевизионни журнал.
18.40 — Мультипликационни фильмай программа.
19.00 — «ЦІенкха дег тІара».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Мирей Матье Москве». Фильм-концерт.
22.20 — Балета артистий концерт. Чакхдаьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

9.00 — Іилма - популярни фильмай программа.
9.30 — «Шахматни школа».
10.00 — «Эрсий къамаьл».
10.35 — ДІадовх Армянски ССР халкъа артиста В. Мирзояна.
11.20 — «Соакъашка къамар». Телевизионни журнал.
12.05 — «Іаьна школа».
12.35 — ДІадовх П. Азова (баян) О. Глухова (балалайка).
13.05 — «Тоэм».
13.35 — Эрсий халкъа хоровой общества 100 шу дизаре хетадаь концерт.
14.30 — Документальни фильмай программа. «Мала кургаа» яхача темая катирвай кхетабу передача.
15.40 — «Сатира а шира а кинанах».
16.55 — «Масталя а санна бола бутт». Телевизионни дуккасерийни художественни фильм. Хьалхара сери.
18.00 — «Аавы» яхача Къилбаседа ХІирий кьахара ансамбла концерт.
18.30 — Шун дешарца даь вІашагІкхетар. ДІадовх Дадашева Тамарас (эсхий меттала).
19.10 — «Шоана кхаьнаьа» (гІалгІай меттала).
19.40 — Киножурнал.
19.50 — «ЦІе галстук улла ахка».
20.05 — «Бийса дІаьхала хийла шуш, бераш!».
20.15 — В. Г. Белинский. Вадарен кхоллами оагІонаш.
21.00 — Документальни фильмай программа.
21.40 — «Сезон дІахьоадар» художественни фильм.

15 ИЮЛЬ

I ПРОГРАММА
МЕТАЛЛУГА ДИ

8.00 — «Ха».
8.40 — ІуйранІара гимнастика.
9.05 — Пачхьалкхен чуэтсам... халхарем ... «Эргырон» яхача ансамбла концерт.
9.30 — «Гургаш бетта сахьат».
10.00 — «Советски Союза гІулакх деш ва».
11.00 — Дерригдунен ТІарча бера шерага. «ІуІра дика хийла!» яха документальни телевизионни фильм.
11.30 — Мультипликационни фильмай программа.
12.00 — «Музыкальни киоск».
12.30 — «Юрта сахьат».
13.30 — М. Анкаров. «Теория невероятности» яха Московски драматически М. Н. Ермоловой цІерагІча театра фильм-спектакль.
15.20 — «Олимпиада-80».
16.05 — «Кинопанорама клуб».
17.05 — Таьхан металлурга Ди. СССР бос болча металлурге министра П. Ф. Ломако къамаьл.
17.20 — Металлурга Денна хетаь музыкальни программа.
18.00 — «Дунен юкъера панорама».
18.45 — Французски халкъа къаман цІейга — Бастили яьккхача денга. Франце телевидене программа.
21.00 — «Ха».
21.35 — Композитор Родион Щедрин. Телевизионни музыкальни фильм. Чакхдаьлча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

9.00 — Металлурга Денна хетадьча документальни фильмай программа.
10.00 — «Родничок» яхача пионерски халхара ансамбла концерт.
10.25 — «Гундар — тешa халадар».
11.25 — «ІуйранІара почта» музыкальни программа.
11.55 — СССР халкъий 7-ча эхади спартакиаде. Баьдаркай каноэи финальни яхьаш.
12.35 — «Орленок» яхача телестуде хьонана корреспондентий СССР шолла Турнаа долча, летчик-испытателаца В. К. Коккинакеца вІашагІкхетар.
13.15 — «СелаІад». Дерригдунен тІарча халкъий телевизионни программай кхоалагІа фестиваль. (Пакистан).
13.45 — Тха обзорех. ДІахьош политически обозреватель Ю. А. Летунов.
14.30 — Балетах лаьца. А. Я. Вагановa яь 100 шу дизарга.
15.30 — «МолагІа бар санна бола бутт». Телевизионни дукхасерийни художественни фильм. ШоллагІеи кхоалагІеи сераш.
18.00 — «Са сибат хьона дукха оттаргда»... И. С. Тургенев. Е. Образцовас, А. Поповас лахьа а доашаш оттадаь фильм-концерт.
19.15 — «УчагІІеш». Іилма-популярни программа.
20.00 — «Бийса дІаьхала хийла шун, бераш!».
20.15 — СССР-а халкъий 7-ча спартакиаде. Теннис финал. Ригера передача.
21.00 — Д. Шостакович. № 1 йола симфони.
21.40 — «ЦІи» художественни фильм.

РАДИО

14 ИЮЛЬ

6.40 — «Фермашта дукхагІа йоаькъар». Репортаж (нохчий меттала).
6.55 — Ашараш.
7.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
7.35 — «Сердало» газета обзор.
7.50 — Хоамаш.
8.25 — «Къонал» яха радиожурнал (эрсий меттала).
10.20 — «Зіоакола» яха сатирически журнал (нохчий меттала).
11.00 — «Ашараш вай вахаре» яхача циклацара передача (эрсий меттала).
11.40 — «Сакъердамеча таьгІа тІа» (гІалгІай меттала).
16.00 — «Кавказа ІуйрІе» яха радиожурнал (эрсий меттала).
17.00 — «Вай заманхо» литературни передача (эрсий меттала).
18.30 — МеталлургашкІа лаьрхІа концерт (нохчий меттала).

ХоттинсаІ

Тахан республике гІоллен Грозней хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоаташ, малхбузехьара секунде 3 — 5 метр сиха мух а болаш, фегара температура республике гІолла 22 — 27, Грозне 24 — 26 градус йІовхал а йолаш ха хила тарлу.

Кховаьен лоймеи хувцалуш морхаш а йолаш, цхьаццанахьа кІезиг-дукха дикъувкъаш догІа а делхаш, бе-беча оагІонашкахьара секунде 3—7 метр сиха мух а болаш, фегара температура бийсашка 13 — 18, деношка 25 — 30 градус йІовхал а йолаш ха латта тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ГІИШЛОНХОЙ БАЛХА ГОВЗАЛ ІОМАЕ ЛОВЧАР ТЕРКАМГА!

№ 11 йолча Грозненски юкъерча городски профессионально-технически училище ДІАХОИТ

укх профессех кердача дешара шера дешархой деша дІачувоаш хилар:

1. Маляр (гІишлош сча болх бе);
2. Штукатур-облицовщик-плиточник;
3. Каменщик-бетонщик-арматурщик конструкцешта монтаж ю монтажник;
4. Слесарь-сантехник, газосварщик;
5. Юртанна гІишлош хьалъю мастер.

Деша дІаэц 15 шу даьнна а кхы боккхагІа а бола, 8 — 10 классаш чакхъяьха бола кагий нахи мехкарий.

Деша багІара хана:

8 класс чакхъяьккхарашта — 3 шу;

10 класс чакхъяьккхарашта — 1 шу.

Училища кердача дешара комплекс болх беш а дешара-производственни оборудованеца дика Іалашъяь а я. Дешархой мах боацаш кхачанца, обмундированеца, общежитеца Іалашбу, хІаьта 10 класс чакхъяьккхарашта стипендица а. Деша багІача хана дешархошта производственни дешар Іомадеча хана баьча балхах 50 процент боарам болаш ахча тел.

Училище деша вагІаш лаьккха ха къахьегама стажа дІалоархІ. Юкъера профтехучилище чакх а яьккха экзаменаш дІаеннарашта юкъера образовани профессий илараx дола диплом дІалу.

ТІехдика диплом а йолаш чакхбаьнна дешархой болх баь халара стаж йоацаш вузе деша дІа а эц льготаш а лу царна.

Училище деша воагІаш хьачудала деза ер документаш:

1. Директора цІерагІа язъяь заявлени;
2. Дийша хилара документ;
3. Вахача моттигера справка;
4. Ваь ха тІайола тешал е паспорт;
5. Фотокарточкаш (размер 4×6 йолаш);
6. Медицински справка.

Документаш дІачуийду 8 сахьат даьлча дехьа 17 сахьат даллалца.

Училища адрес: город Грозный, Старопромысловски район, Наталка цІерагІа керда поселок, Шефски улица, 23, цига ва йиш я Центральни рынкера йоагІача №№ 4, 6, 26а, 11а йолча автобусашца Таминала яхача уж соцача кхаччалца, е № 11 йолча автобусаца 7-гІа лини яхача кхаччалца.

БАЛХА ГОВЗАЛ ІОМАЕ А ДІАЖО ДЕША А АЬТТУВ БА УКХАЗА

№ 4 йолча юкъерча профессионально-техническа училище 1979 — 1980 дешара шера дешархой деша дІачуоцилга

ДІАХОИТ

укх специальностех:

8 класс чакхъяьккхарашта:

1. Бурильщика гІоача.
2. Автомобила ремонт ю слесарь.
3. Электрогазосварщик.
4. Электромонтер.
5. Химически анализа лаборант.

Дешара ха — 3 шу.

Училище чакхъяьккхарашта дІалу юкъера образовани яьккхарах дола диплом, 3—4 разрядагІа квалификаци а лу.

ТІехдика дешаш училище чакхъяьккхараш вузашкеи военни училищешкеи деша хьожабу.

10 класс чакхъяьккхарашта:

1. Бурильщика гІоача.
2. ГІишлонхо-отделочник: штукатур, маляр, плиточник.

Дешара ха — 1 шу.

Училище чакхъяьккхачул тІехьагІа 3—4—5 разрядагІа квалификаци лу.

ТІехдика дешаш чакхбаьнначарашта льготин условеш вузе деша хьожабу.

Деша воагІаш хьачудала деза документаш:

1. Дешархочуни дай-ноаной заявлени.
2. Образованех дола тешал.
3. Ваь ха тІайола тешал (16 шу даьнначарашта — паспорт).
4. Вахача моттигера справка.
5. Школера характеристика.
6. Автобиографи.
7. 3×4 размер йолаш йиъ фотокарточка.

Медицински комиссегІа чакхвоал училища сихача направленех.

Медкомиссех чакхваьнна экзаменаш йоацаш училище деша дІачуэц.

Училища адрес: г. Грозный, 364029, 12 участок СГПТУ-4. Автобусаш №№ 13, 24, 25, трамвай № 5, «12 участок» яхача уж соцача кхаччалца.

БАХАЧА НАЬХА ТЕРКАМГА!

1979 шера 1 июле денз 1 октябре кхаччалца хургдолаш Нохч-ГІалгІай республикански сберегательни кассашка общественни хьажар дІадоладеннад республике.

ХЬАЖАРО ЛЕРХІАР — сберегательни кассашка бахача наха гІулакх дикагІа деле Іалашдар, чакхйоаха операцеш къахьегамхошта дІайовзийтар. Болхлойи гІулакхерча наьхек алапех дІадихлачи ахчах, колхозхой ахчах доходех, кхыча ахчех кара доаца ахча счеташ тІа дІаяздара а хІаьта иштта бахача наха кора доацача ахчаца торгови, коммунальни, кхыча предприятешцеи организацешцеи расчеташ яра а операцешка хьажар.

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ! Сберегательни касса балхах лаьца оаш язъяь заявленеш шоана бакъахьа хетараш отзывши предложенеш книжка тІа дІаяздергда е хьанар чакхдаккхара йолча районни е республикански комиссега дІадохьийтаргда.

РЕСПУБЛИКАНСКИ КОМИССЕ АДРЕС: 364051, город Грозный, Первомайски улица, 3. Телефон: 2-15-13 е 2-45-36.

Хьинаре даггьа лаца чакхдоаккхача хьажаре!

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул. 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместителя — 9-24-03; бехктоклама секретара — 9-24-00; отделий: партийни вахара — 9-24-04; промышленностей транспортей — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; кисьмой — 9-24-07; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92, Телефоны: редактора 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарей, ерей, шоаттей деношка.

СФ05196. «Грозненский рабочий» издательство типографи Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 4335